

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Nagy hasábos... Helyben és postán küldve...

„Nyitár”-ben megjelenő közlemény minden péntek 20 kr. Hirdetéseket felvételnek a kiadó hivatalban...

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve. Egy évre... Fél évre... Negyed évre... Egyes szám 5 kr.

1849. április 14.

(r. e.) Ott, ahol száz meg száz szívvel száll buzdó ima ég és föld, népek és nemzetek Istenéhez.

Ott, ahol a legmagyarabb város, Debreczen népe dicseri a teremőt atyáitól örökölt áhitatossággal, rendithetlen hittel.

Ott, ahol a zsolosna buzdóbb, a hol minden szó szentebb, igazabb — mert Istenhez szól — mert Isten hallja — ott harminczöt év előtt, épen a mai napon április hó 14-én megfordult a nemzet történelme.

Nem a vallás papja, de mégis Istené — mert szentügy nevében lépett szószékre az a nagy ember, kinél lángolóbb szótak még nem hallott emberi ajak, kinél mélyebben a szabadságot nem szerette emberi szív.

A magyar nemzet vívta óriási harcát. Seregeink súlyos lépte alatt dühögött Európa. Dörgött az ágyu, csodás vitézséggel, mindent eltiporva száguldott előre a magyar hős paripája. A várfalak meghajlottak, a bércek megnyiták keblüket s hannibali utakat tett tarfejükön a magyar hadvezér s tárt karokkal fogadta a délibábos róma. A magyar hadműveleteket úgy olvasta a külföld, mint az ókori nemzetek hősköltevényeket. Hatvan, Bicske, Isaszeg és Váz, a bánási s erdélyi győztes hadjáratok elsősege röpöködött a léghen.

Ott ültek a honatyák Debreczen főtemplomának ívei alatt s a diadalnak híre és a szónokló nagy férfiú lángelméje emelte lelküket.

S a midőn lángszónoklatát elkezdé, azon pillanatban Debreczenre, azon városra figyelt a művelt Európa, mely — mint Franciaországban válságos napokban cselekszi Versailles — menedéket adott egy hős, egy szabadsággért vívó nemzet parlamentjének.

Óriási eszméket hirdetett Kossuth Lajos e napon, oly nagyokat, melytől a szív elszorult, de aztán büszkébben vert — mert a szónok nagyságában részesnek érezte magát.

1849. ápr. 14-én mondotta ki Kossuth e haza függetlenségét; ekkor hangzott először azon eszme, melynek mi, a függetlenségi párt hívei, hirdetői vagyunk negyedfél évtized múlva — e pillanatban is.

Kimondotta Kossuth: 1) hogy Magyarország önálló független európai státusnak nyilváníttassék; 2) hogy a Habsburg-Lothringen-ház az ország feletti uralkodásból, minden polgári jogok élvezetéből örökre kizárassék; 3) hogy Magyarország minden más államalak iránnyában békét s barátságot tartani, az előbb vele ugyanazon fejedelem alatt álló népekkel, valamint a török birodalmi orosz tartományokkal jó szomszédasságot alapítani és szövetséget kötni kíván;

4) hogy az ország jövő kormányrendszerét a nemzetgyűlés a körülmények igényei szerint fogja megállapítani; addig pedig, míg ez megalapíttatnék, az országot ideiglenesen egy kormányzó elnök a magamellé választandó miniszterekkel igazgaltandja.

A nagy eszméket ünnepélyes esend fogadta, mely azonban viharra, a lelkesülés viharára nőtt, midőn — az elnök Alimási Pál felszólítására — Kossuth Lajos elmondta szónoklatát. A ház egy szívvel-lelkkel csatlakozott vezére felistenéke inditványához s Kossuth Lajost, Gorove Istvánt és Szacsvai Imrét. küldte ki a függetlenségi nyilatkozat fogalmazására.

Imé egy darab történelem. Egy percz, mely meg nem szűnik soha; szöveget vert a végtelenségbe.

A mi ezután történt — az egy szív-rázó szomorujáték. Európa megdőbent a

Debreczen felől áradó szabad levegőtől. A dynasztia, melyet eddig, mint jogtalan téren állót nem támogatott Európa, kárörvendve mutatott oda, a hol Európa megmozdult s Oroszország küldé ellenünk népe százazreit. Az árulás volt utmutatója, kéms a szabadsággért küzdő nép elbukott, de bukásában is magasztosan, szenvedéseiben is fonszgesen.

És a nemzet függetlenségének eszméje mégis megszületett, mégis él.

Mi hiszünk benne s ha az idők ajándékul hozzák, mi lépünk elébe, szölván: mi biztunk benned, mi jósoltunk meg, mi hittünk lehetségesnek!

Vérrel keresztelték meg — marttyrok tarták keresztvízre — mégis neve van — mégis eszménk, célunk, reményünk az nekünk.

A viszonyok változtak. Alkuk kötöttek, egyezkedtek azóta, a kik föltétlenül parancsolhattak volna. Az elbukott népek, (ajj a legyőzötteknek!) melynek halálára esküvének, a kik legyőzöttek, parlamentje van és koronás királya.

A multból, a jelenből úgy következtetjük, a jövőből úgy várjuk, hogy e rossz alku, a káros kiegyezés megszűnik, de úgy, hogy a mi nemzetünk kárát nem vallja. Ausztriát az idők elszakítják tőlünk s a jövő nem soká tagadhatja meg tőlünk, hogy a dynasztia hatalmának súlypontját ide helyeztett át s Magyarországot független, önálló álladalommá válik?

Csak az fog akkor megtörténni, a mi nek nagy templomunk 1849. április 14-én volt tanuja, csak azért fog megtörténni, mert 1849. ápr. 14-én Kossuth Lajos kimondotta és nem csak azért fog megtörténni, mert Kossuth Lajos ihletett jó lelke eleve kimondá, de meg kell történni azért, mert azt fogja követelni az idők szelleme, mely szabadságot hirdet.

A nemzet történelme, a mult is feljogosít e hitre. És ha ünnepe a függetlenségnek április 14-ike, az a nap lesz a legdicsebb a legmagasztosb ünnepnap, midőn Kossuth eszméje megvalósulni, melyet a zsarnokság hiába feszített keresztre, hiába akart megölni, az élt, él és élni fog örökre. Tegyek a sirba, eget kér és kitor, feszítsék meg, föltamadand az!

Mi bizton várjuk ez idő megjöttét, mi lelkesült örömmel kiáltjuk elé a Hozsánnt!

— Országgyűlés. A csütörtöki ülésen a képviselőház nagyon gyorsan halad a középiskolai javaslat tárgyában. A javaslat egészen a negyedik fejezetig letárgyalatott. A tárgyalás folyamát nem zavarta meg egyetlen személyeskedés sem, s e tekintetben a mai nap valóban páratlan a szónygen lévő törvényjavaslat tárgyalásának hosszú ideje alatt. Nyugodt, esend objektivitással végzte a ház azt a munkát, mely bizony eddig már kifárasztotta a törvényhozó testület tagjait. Felreértett szavainak megmagyarázására is csak Kovács Albert kért szót Szilágyi Dezsővel szemben, Szilágyi Dezső a 48-ik szakaszjal javaslatot adott be. A nemzetiségi képviselők: Wolf, Zay és Gáll mérsékletet tanusítottak s esend rezignációval fogadták módosítványainak egymásután való leszavazását. A ház a középiskolai törvényjavaslat részletes tárgyában a 59-ik §-ig jutott, mely, miután a 50-ik § után egy §-t illesztettek be, most 60-ik lesz az ülés végén Tiszta Kálmán miniszterelnök jelentette be, hogy Helfy interpellációjára a szombai ülésben fog válaszolni, az elnök pedig megállapította a jövő napirendet.

Szilágyi Dezső fentebb említett javaslata így hangzik: Ha a kormány indítványozza Szilágyi, valamely felekezeti középiskolában erkölcsi báljoknak vagy államellenes iránynak jönne tudomásra és ezek ellenében az iskola illetékes felekezeti főhatósága utján gyökeres orvoslást nem szerethetne, joga és kötelessége a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a saját rendes vagy e célból különösen kiküldendő közgei által teljesítendő vizsgálat után, ha a vizsgálat alapján oly tények állapíttatnak meg, melyek a miniszter rendelkezése és közvetlen vezetése alatt álló intézetek igazgatója

és tanársaira nézve hivatalvesztést vonnak maguk után, az illető veszélyes egyének eltávolítását azon iskolából követelni.

A képviselőház tegnap tartott ülésén a tanárképesítésről szóló fejezettel foglalkozott. A javaslat szerint a középiskolai tanárok képesítése czéljából a magyar egyetemeken a közoktatásügyi miniszter egy-egy vizsgálóbizottságot szervez, melynek tagjai oly főiskolai tanárok, kik a vizsgálatok tárgyainak előadásával és szakszerű művelésével foglalkoznak. Nagy István a „foglalkoznak” szó után a közetkezőket kéri tétetni: „valamint a főgymnasiumok és főreáliskolák egyes gyakorlott szaktanárai is”. Thaly Kálmán pártolja Nagy István módosítását. Kiss Albert e szavakhoz a következőt kikézdést ajánlja: „A hitfelekezeti főiskolákban kiképezett tanárjelöltek ezentul is jogosultak, a tanárvizsgáló bizottság szervezetét és a tanárképesítő vizsgálat szabályzatát kötelesek a vallás- és közoktatásügyi miniszternek bemutatni, annak ellenőrizhetése végett, hogy a tanárjelöltektől követelt képzettség nem kisebb, mint az „állami tanárképesítésnél”. Orbán Balázs és Herman Ottó pártolják Kiss Albert javaslatát. Elénk vita után a ház elfogadta az eredeti szöveget, Csiky Kálmán egy módosításával, melynek czélja, hogy a tanár vizsgáló bizottságba középiskolai tanárok is neveztessenek ki.

— Belföldi hírek. A felsőház reformja ügyében bizalmas értekezlet volt tegnap a miniszterelnöknel. — Maros Torfamegye és Marosvásárhely város főispánja Bély Gergely állását saját kérelmére felmentetett, helyébe báró Bánffy István nevezetett ki az említett törvényhatóság főispánjává Bély Gergelynek ő felsége ez alkalomból a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta. — Nőszülési szabályzatot adott ki a m. k. honvédség és a magyar kir. csendőrség részére a hivatalos lap tegnap számában.

— Külföldi hírek. Mancini olasz külügyér a parlamentben tartott beszédében hangsúlyozta, hogy a Franciaország irányában tanusított őszinte jóindulat egészen összefér az olasz érdekek eber megvédésével. Olaszország meg akarja akadályozni, hogy már megtörtént tények ne idézzenek elő még a történeknél élesebb felreértéseket. Dinamit pör. Gallagher és azon öt egyen pörét, kiknek birtokában robbanó anyagokat találtak, már tárgyalta a bowstreeti törvényszék. Az államügyész Gallaghernek Devoyval és Donovan Rossával folytatott levelezéséből bebizonyította az összeesküvés rendezését és a vádlottak összeköttetését Whiteheaddal. Tanuk is bizonyítják, hogy Gallagher „Fletcher” álnév alatt látogatásokat tett Whiteheadnél Birminghamben. — A korona-jelvények Moszkvába érkeztek Nagy néptömeg födelten fölve nézte az elvonuló menetet.

— Kossuth levele Arad városához. Kossuth Lajos nagy hazánkia válaszul a 80-ik születése napja alkalmából hozzájuttatott üdvözlő felíratra, a következő levelet intézte Arad városához: „Mélyen tisztelt törvényhatósági bizottság! Arad városa volt közéletem utolsó állomása a hazában. Onnan indultam ki 34 év előtt a számkivetés keserves útjára, melynek végén idegen földben adja meg a sir a hontalan vándor árva fejének, a mit tőle, az élet megtagadott, a nyugalmat. Arad városa volt az első a távol haza városai között, mely a hontalan vándor 80-ik életéve betöltésének keserű poharát a szives megemlékezés mézével megédesíté. Az ég legjobb áldásai jutalmazták meg: Arad városa tevékeny munkás polgárait a vizsgálatos államvizsgálat, melyet az örömtelen öreg vándornak czelt vesztett élete végén nyújtottak. Az ósok keresztet iktattak államczimerébe a vérrrel szerzett magyar hazának, mely ma is ország, de — fájdalom, — nem állam. Arad pedig a magyar Golgota. Legyen a honzsabadság martirjainak halálával megszentelt földjének minden porszeme termékeny honszeretben, miszerint a polgárerények törekvése által igazoltassék a magyar szabadság diadalában, a mint a hit kitzése által igazolva lett a keresztény vallás diadalában, hogy a kereszt a feltámadás jelvénye. Amen! Fogadja Arad városának közönsége nem érdemekben, nem tehetségeken, hanem csak hit honszeretben gazdag személyem iránt tanusított kegyes jó indulatért hálás köszönetemet. Kelt Turinban, Olaszországban, 1883. márcz. 15. A melyen tisztelt törvényhatósági bizottság, alázatos szolgálója: Kossuth Lajos.

— Figyelmeztetés a választókhöz. Újlag figyelmeztetjük a választó polgárokat, hogy azok, kik 1882. évi adóhátaléukukat e hó 15-éig, tehát még a holnap és holnapután nap folyamán le nem fizetik, az 1884-ik évben meg-

ejtendő országos képviselő választáson szavazási jogukat nem gyakorolhatják.

— Az egyéves önkénytesek számára a következő hirdetményt teszi közzé a katonai rendeletek lapjának legutóbbi száma: „Oly egyéves önkénytesek, kik a tartalékos tisztí vizsádt bármily okból nem állottak ki, ha kérvényt nyujtanak be e vizsgának ismétlése iránt, kedvező elintézeset remélhetik kérsüknek.”

— A polgári házasság intézményéről általános vita kerekedett tegnap a képviselőház igazságügyi bizottságában, mely azzal végződött, hogy a keresztény és zsidó közötti házasságról szóló törvényjavaslatot egy szavazattal 5 ellenében (Horváth Lajos elnök nem szavazott) elfogdatott általánosában részletes tárgyalás alapjául. A javaslat mellett szavaztak: Literáty Odón, Matuska Péter, Körösi Sándor, Mandel Pál, Teleszky István, Tamássy Béla; ellene szavaztak: Hódossy Imre, Engelmayer József, Kazy János, Komjáthy Béla és Györy Elek. A vita a részletes tárgyalás pénteken fog folytatattani.

KARCZOLATOK. (Spangát elfogták. — A hirlapíró miatyánka — Egy hét története. — „Kell-e?”)

Spangát még sem sikerült annyira elszalasztania a fővárosi rendőrségnek, hogy Pozsonyban el ne fogták volna.

Mint a hogy annak idejében a szeminaryumi kassa feloldozásával segíté ki a sz. fejérvári rendőrkapitány.

A vidéki rendőrség kisegíti, a gráci rendőrség vádolja, megbélyegzi a főváros kancsal Argusait, de Thaisz Elek és Jekelfalussy Lajos azért elnek és uralkodnak s a rendőrség valódi kapacitásai maradnak a vidéki rendőrségnek.

Az ember elszörnyed, ha elgondolja, mily jó vására van ma a szenzációnak. Ha nincs párbaj-eset, van rablói-kösség, sikkasztás, vagy másfajta nyilvános botrány; valamennyi csak azért, hogy több példány keljen el a hatásvadászó lapokból.

A hirlapíró az az ember, a ki nem azt imádkozza a „miatyánk”-ból, hogy „És szabadságot ad nekem a gonoszról...” hanem elhelyt ezt surja be: „Uram Isten! engedd, hogy minél több gonoszról szerezzem tudományt az újdondásunk!”

Ez a hét különben érdekes volt. Egy T. betű belekapaszkodott egy másik T. betűbe, de a nélkül, hogy a t. betűt kiérdemelte volna...

Spangát e fogták... A csángók új otthonukba érkeztek... A „Schul-Finanz” megszűnt... Az idő valamicskével jobbra fordult... A parlament megszavazott vagy husz paragrafust a középiskolai törvényjavaslatból... Melyik a legérdekesebb?

A „Kell-e nekünk Bosznia?” című felolvasás annyira megnyerte a kormánykörök tetszését, hogy ugyan-e jeles ironál következő, hasonló mintára szabott felolvasásokat rendelt meg.

1.) Kell-e nekünk Kömigrítz? 2.) Kell-e nekünk Tisza Kálmán? 3.) Kell-e nekünk delegáció? 4.) Kell-e nekünk Thaisz Elek? 5.) Kell-e nekünk lövönatu vasut? 6.) Kell-e nekünk Körösy Sándor?

Ha felolvasó a megrendelések ily nagy mennyiségének teljesítésére képtelen érne, akkor még egynehány kormányparti író tud Tisza Kálmán a debreczeni foras tanulmányozására — államköltségen. Gili Balázs.

— A csángók érdekében. Nagy György kormánybiztos adakozásra hívja fel a közönséget a csángók javára. Felhívásban ezeket mondja:

Liszt, szalonna és főzelekre volna legnagyobb szükség. Ezen elemi szereknek minél sikeresebben leendő gyűjtése czéljából bizottságok alakulhatnának, melyek a hazafias adományokat nyugta mellett átvennék, leltár szerint raktározának és azoknak Pancsovára szállításáról gondoskodnának. Mint vagynak gyűződve, hogy egy a vasutak mint a hajózási vállalatok ezen adományokat a legmérsékeltbér árért fogják szállítani. A küldeményeket „Csángóknak Pancsovára” kárném címezzel. Az ilyen cím alatt érkezé adományok átvételére és kellő ellenőrzés mellett leendő igazságos szétosztására új honfátársaink közül bizottság alakul. Ez a bizottság fogja a hazafias adományokat nyugtatni és azok mennyisége és minőségéről szóló nyugtákat az illető gyűjtőbizottságok mindenikének megküldeni.

Lapunk mai számához egy félv melléklet van csatolva.

Mailáth gyilkosa.

Budapest, apr. 14. A tegnapi nap azon meglepő s várva várt hírt hozza, hogy Spanga, Mailáth gyilkosa Pozsonyban elfogott.

Spanga szerdán érkezett Pozsonyba. Itt Schwingschögléel városi rendőr által csütörtökön este felismertetvén, meg akart ugrani, de a rendőr üldözöbe vette, mire Spanga rálépett a rendőrré. A zajra és a lármára egyre nőtt az üldözők száma és Spanga látván, hogy menekülnie lehetetlen, öngyilkosságot kísérelt meg.

A ma reggel érkezett postával a következő részleteket vesszük:

A kórházi orvosok azonnal hozzá fogtak sebei megvizsgálásához, melyek bekötözése után a kihallgatás kezdődött. A kihallgatás csütörtök estéig éjfélig tartott, mely után Spanga elaludt, s csak reggel ébredt föl.

Spanga a rendőri kihallgatás alatt azt vallotta, hogy Mailáth meggyilkoltatásáról csak annyit tud, a mennyit arról a hírlapok tartalmaznak. Az elfogott Berecz, Javor és Pitélyvel ismeretségben áll: Bereczzel meg a gyilkosság előtti napon annak szobájában jött össze, azonban Mailáth felől nem beszél és annak háloszobájában sohasem volt. Azon kérdésre, hogy ha ártatlan Budapestet miért hagyta el, Spanga azt válaszolja, hogy a gyilkosság előtt három héttel dr. Schwarzenel Budán betört, homán 750 ftot lopott. Ezen pénzből élt s nagy részt a nasi-vasin elvesztette. Midőn a „Hattv"-hoz címzett vendégelőben a nemzeti színház átelenében, a gyilkosságról szóló különkiadású lapot olvasta, és hogy ismerősei el vannak fogva, hasonló sorsból és a lopás miatti felelőmében márczius 29-én az esti vonattal Budapestről Bécsbe utazott. Azon kérdésre, hogy mit művelt 28-áról 29-ére következő éjjel, azt válaszolja, hogy kedvesével a színházban volt, honnan a Magyar-utczában levő Petőfi kávéháza ment, hol nasi-vasit játszott és reggeli 5 óráig maradt. Ezután hazá ment.

Azon kérdésre, hogy miként van az, hogy a rendőrség Budapestben lakásán nem találta, zavarban azt valja, hogy otthon csak eszimat váltott és ismét elment.

Azon kérdésre, hogy miért jött Bécsből Pozsonyba azt válaszolja, hogy Bécsben már nem találta magát biztonságban. Nem merete a vasutat vagy hajót használni, hanem paraszt szekeren indult el szerdán este Bécsből.

Azon kérdésre, hogy miért követett el öngyilkosságot, azt válaszolja, hogy az iránti bujában, hogy gyilkosnak tartatik. Zachorsky vizsgálóbíró ugyanezekre a kérdésekre szorított, anélkül, hogy azok lényegébe hatolt volna, miután a vizsgálóbírónak Budapestről való megerkezését várják.

Helyi hírek.

* A kereskedelmi kamarához fordulunk közlekedésünk botránnyos ügyében. A kereskedelmi testület érzi meg leginkább azt a szakavatatlanságot, rendtelenséget, a folytonos kéréseket melyeket vasutunk a közlekedés szabálytalanságában, a jóformán indokolatlan s csu-

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

Branyiczki domboldalon...

Branyiczki domboldalon, Óreg homvéd sir a dalon, Ki fölér a hegy fokára, Vissza néz a nagy csatára.

Diadaltól diadalt, Diadaltól a halálba, A halálból föl az égbe... Mi vagyunk az Isten népe!

Branyiczki domboldalon Óreg homvéd sir a dalon... Oh ne sirasd! hősök halnak, Holtuk dicső tárgya dalnak!

Epigon.

Három közül a negyedik.

Edith Sz... város legünnepeltebb hölgye. Meg is érdemli. Bájós, szellemes, társaságban forgott, nyájas, szóval a szép és jó tulajdonok a-b-c-je egyesül benne.

Nem is lehet rajta csodálkozni, hogy már három farsangon át ő az állandó bálkirálynő.

Pedig már nem is soká kell várni mert itt van a kuszóbon, — a szabók, divatárú-nók, fodrászok, varróknak, s minden néven nevezendő kereskedők végtelen öröme, a bálók fénykora, az ifjuság eldorádója, a mamák „Jó remény foka“, a papák réme, a farsang.

Mennyi szép remény fűződik ez egy szóhoz s ki tudná elszámolni, hogy hány meg-belőle t e l j e s e d e s b e és hány füstös?

Edithnek az ide farsanghoz rózsás reményei fűződnék.

Hogyme, hisz két év óta állandó udvarlói közül a három legelső ez évben vált háza s u l a n d ó fiatal emberré.

Doktor mind a három, — de nem olyan doktor a ki a betegséget gyógyítgatva, próbál-

pán a gyönyörűséges állami kezelés aerája óta állandósít; mindnyájunkra nézve bosszantó az is, hogy a postai küldemények hetenkint egy-kétszer vitetnek, hol Kolozsvárra, hol Nyiregyházára s a hírlapok s kerülő után jutnak el hozzánk Utolsó számunkban róttuk meg erőlyesen ezt az ázsiai állapotot, pénteken újra nem jött városunkba esti lap, az egy „Pester Lloyd“ kivételével, melynek úgy látszik kedveznek az Istenek. Egyesek elhatározták, hogy a kereskedelmi kamarát szólítják fel a közös baj orvoslatának közvetítésére — s reméljük, hogy e tekintélyes testület meg is teszi a kellő lépéseket s szavának lesz sulya ebben a közlekedési zűrzavarban.

* Összpontosítás. A 80-ik honvéddandár parancsnokságához tartozó 7. zászlóalj legényisége magasabb fokú kiképzetetés céljából e hó 15-én városunkba érkeztek.

* Megfajtság. Lapunk 71-ik számában közölt magikus ponttalány helyes megfajtsát beküldötték Kiss Lajos csapó-utcai tanító és Scheppel Iona. — A 67-ik számában közölt szótágtalány helyes megfajtsát összesen 6-an küldték be. A 22 szótágból összeállított tíz szó: 1. Jókai, 2. Ararát, 3. Natrolit, 4. Kolombus, 5. Storno, 6. Álmos, 7. Ratibor, 8. Karolin, 9. Úsbekék, 10. Tübet. A ma eszközölt sorshzás alkalmával a megfajtsók közül Kiss Lajos tanító ur neve huza-tott ki, ki is a jutalmul kituzott könyv felett rendelkezhetik.

* Édes-egylet. A mint halljuk egy ilyen című egylet alakult városunkban. Tagjai nagyon fiatal emberek. Az egylet célja az hogy tagok által befizetett tagsági díjakból nagymennyiségű „salon“ „bombon“ és másnemű czukrok vásároltassanak be, s ha a tagok nyilvános helyre, vagy mulatságba meunnek, zse-beiket töltsék meg cukorral, s ha meglátnak egy nő ismerőt, tiszteletből kezdjék el dobálni. Ezáltal nő ismerőseiknek örömet szereznek, magokat pedig feltűnőbbé teszik, s így az egylet két magasztos célja el van érve. Ez ifju egylet legközelebb a színházban kezdte meg áldásos működését, nagy bátor ifju jelent meg czukorral felfegyverkezve egy páholyban. Az első felvonás véget ér. Most hozzáfogtak a működéshez. Megsejtették a földszinten egy ismerős hölgyet, a legbátrabb ifju hősi elhatározással kezébe vesz egy darab czukrot, czéloz, s a hölgyecskének éppen az orra hegyét éri, ez megijed, megkapja, s ijedtében megeshi. Körülnéz, de azon pillanatban egy második a fület, egy harmadik a kezét, egy negyedik czukordarab a frizuráját éri. — A hölgy felveszi látsóvet, meglátja a bátor urakat, s mosolyog. Ezek felbátorodva a siker által, mind a négyen egyszerre kezdenek el dobálni, s valóságos czukoresőt rögtönöznek. A hölgy nem győzősen elfogasztani, örömmel zsebre rakja a czukrot. E perczen számos látsó fordul páholyok felé, és sokan bámulattal szemlélik a hős ifjakat. A siker és a feltűnés-keltés teljes volt, s az ifjak teljesen elégedve hagyták el a színházat. — Érdekeljük várjuk, hogy fogják-e ismételni működésüket, s akkor igrkezni fogunk e sajtáságos egyletről bővebb tudomást szerezni.

* A debreczeni kir. törvényszék ezentul hetenkint csak egyszer, szerdán napon fog bünyű tárgyalásokat tartani, mivel a törvényszék dolga jelentékenyen szaporodik a járásbírószágonál tárgyal és esetleg megfelelőbbet becsületsértési ügyekkel, melyek eddig egyenesen a kir. táblához küldettek, de legújában a törvényszékhez tetettek át.

gatva gyógyítgat, — hanem olyan a ki mindenféle financiai és peres dolgokat gyógyít, az előbbinél nem kevésbé drága pénzbe kerülő — hivatalos receptekkel.

Két év óta udvarol mind a három, Edithnek: küldözgetik a virág csokrokat, adják az éjjeli zenéket, lefoglalják előre a négyeseket, de most, miután mind a három megszerzte a diplomát, fontosabb dologra is lehetnek Edith mamájának kilátásai.

Káray Aladár köztük a legszebb, legelegansabb, finom modorral és különös hévvel udvarol a szép Edithnek.

Szirti Géza kevésbé szép, kevésbé szellemes, de több ezer forintra menő tőkéje mégis Aladár elé helyezi őt a mai modern gondolkodású leányok előtt.

Réthy Alfréd aristokratikus családból származik, büszke is erre s a száz nyelvű Fama azt beszéli, hogy gazdag házasság által ohajjja nevének régi fényét visszazerezni.

De Edith ezt nem hiszi, hisz hány más s o d i k n e g y e s t tánczolt vele, mily édes hangon beszélt, mily sokat mondókkalt egő pillantásai, kézsorításai. Oh, Edith jól tudja, hogy mind a három szerelmes belé, csak azt nem tudja, hogy melyiket válassza, mert hogy a farsangban választásra kerül a sor, annyi bizonyos; hisz mire való volna az a sok bál, melyeknek sorsát még elmondani is sok, hát még elélni; mennyi minden történhetik ott.

— Anyám, a tüzeltők bájjára rózsaszín ruhámot veszem fel, a vörös-kereszt egylet ruhájára új ruha kell, aztán jön a dalárok és athleták bájjá, tombola és zeneestélyek...

Mindenhol ott leszünk leányom, hisz tudod.

Igen, én bizonyos vagyok, hogy nyilatkozni fognak, — csak választani nem tudok.

— Szirti Géza legjobb partie lenne, tudod ő gazdag, nagyon gazdag...

És szövi a mama a remény ezüst szálait, építi a fellegrákokat, veszi az új ruhákat s már ott látja ragyogni leánya újjan a doktor ur karika gyűrűjét:

* Egyházi szónoklatok. Holnap a helybeli ref. templomban egyházi beszédeket fognak tartani: Kádár Antal, Tóth Mihály lelkes káplánja a nagy templomban, Szabó Lajos, Révész Bálint püspök káplánja a kistemplomban.

* Dégenfeld gróf örökösei tulajdonát tevő, s a helybeli törvényeknek helyiségül szolgáló épület már a közelebbi pünkösdkor, mint értesülünk, lényeges átalakításon megyen keresztül, mennyiben főbejárata a piaczon, a Tarbay-féle bolthelyiség helyén lesz. Ez átalakítás mindenesetre csak emelni fogja az épület díszét.

* A debreczeni állandó sorozó bizottság első utóállítását folyó év május hó 2-ikán fogja a hadkiegészítő parancsnokság helyiségében megtartani.

* A honvéd tanzászlóalj holnap fog bevonulni városunkba R e v i c z k y alezredes parancsnoksága alatt.

* A helybeli tornaegylet rendez évi tisztújító közgyűlést, holnap apr. 15-én d. e. 10 órakor fogja a tornateremben megtartani, melyre az érdeklettek L a s z l ó Alajos elnök lapunk utján hívja meg.

* Az iparos ifjusági egylet holnap, vasárnap délután 3 órakor választmányi gyűlést tart, az idei orsz. iparos ifjusági vándorgyűlés tárgyában.

* Hazasságok. A folyó hó 7-iktől 14-éig terjedő heten városunkban következő házasságok köttettek: N e m e s János Erdei Zsuzsámmal; K o m a r o m i József Berceer Juliánával; S z a b ó János, B a r t h a Juliánával; K e i m o v i c s Ignác, F i s c h Rózával; H o f f e r Sándor, F i s c h b e i n Herminával; D r. F r i e d József, F e i g e n b a u m Herminával. Áldásunk mind e frigyekre!

* Hadház városából holnap egy 50 tagból álló küldöttség érkezik városunkba, hogy meghalgassák Szabó Lajos káplán egyházi beszédét, ki a Hadházon megüresedett lelkeszi állásra szintén egyikük van kijelölve.

* Állami minta kert. A földmívelési miniszterium, mint értesülünk Debreczenben állami minta kertet létesít, melyre a város a Kossuth-kaszárnya mellett levő régi epreskertet engedte át.

* A kisuj-utca végre-valahára rendezés alá kerül: tegnap a hatóság részéről szakértő küldöttség szemlélte meg a már rommá vált épületeket, s azok lebontását már a mai napon foganatba is vetette. A kisuj-utca emelőfoga, ugy a hogy a körülmények engedik szabályoztatni fog és csatornával is ellátatik; így ezen utcában lakó polgárok régi óhaja immár teljesülében van.

* A debreczeni szünegylet végre hosszas idő után holnap délután 3 órakor fogja megtartani közgyűlést a városházánál. Mint értesülünk, az egylet elnöke Fráter Imre, hosszabb előterjesztést teszen a közgyűlésnek, melyben főleg arra fogja felhívni a megjelent tagok figyelmét, vajjon a fenforgó körülmények és viszonyok közt, hogy t. i. nem a város maga kezeli a színházat, hanem azt magánvalalkozónak adta ki, fenforog-e annak szükségse, hogy a szünegylet továbbra fentartsák, vagy nem? Az előterjesztés kapcsán az elnök egyszersmind a színháznak szellemi tekintetbeni kezelésére, valamint technikai beosztására nézve szintén igen életrevaló indítványokat teend, melyekről lapunk hétfői számában bővebben emlékeztünk meg.

A varróknak pedig dolgoznak, próbálgatnak, összeszedik minden tudományukat és minden divat lapjukat, hogy Edith ruhája a szépek legszebbje legyen.

Es Edith?... ő gondolgozik, tündök, hogy vajjon melyiket is válassza a három közül? ...

A vörös-kereszt egylet bájjának nagy napja elérkezett.

Már délután szörnyű előkészületek történtek az öltözködésre.

Az előtte való napon becsavart hajfűtők kibontattak a lábcsokkák szük csipőkbe szorították, a derekfűző felcsatoltattott, hogy estére még karcsubbra lehessen fűzni az ugyis karesu termetet.

Nehány jóakaró nagynéne és egy-két settenkedő szomszédasszony sűrű forog Edith körül és szível lélekkel rajta vannak, hogy elragadó legyen.

Este kilencz órakor végre kikerül Edith a számos cziczomázó, igazgató kéz közül s a nénék egyhangulag kimondják rea, hogy: készen van.

Más szóval annyit jelent: bálképes Igazán gyönyörű is.

A halványkék brocaturha előnyösen emeli ki a szoborsép alakot, — az üderőzsás arczok, a barna hajhullámok kellemes ellentétet képeznek a nagy fényes, szemekkel.

A mama elégedetten nézi és gondolja: „Ha ma nem valj szerelmet komolyan mind a három, ugy soha sem“ — s már doktornának látja leányát, persze a leggazdagabb doktor oldalán.

Ó legalább ezt választaná. A bálban azonban végtelen boszuságára tapasztalja, hogy éppen az ő általa választandott doktor, nagyon buzdón udvarol egy igénytelen kis leánynak, kinek a papája éppen nem igénytelen pénzes tárczával rendelkezik.

Ez pedig sokat nyom a latban a mai világban.

De azért mégis Edith a bálkirálynő,

Hazánk s a külföld.

— A csángók „otthon“ vannak most már mindnyáján. Lassankint egyesült a második és harmadik csoport s az Ausztria gőzös tegnap szerencsésen partra szállította őket Pancsován. Itt Nagy György és Lőrincz Mihály — nemzeti zászlóval kezében — maguk köré gyűjték a csángókat s Nagy György kormánybiztos következő beszédét intézte hozzájuk: „Szeretett véreim! Mint e földterület gondozója, szívem melyéből fakadó Isten-hozottal üdvözöllek A jó isten hozott valóban, mert kegyelmesen meghallgatta epedő főházkodásokat és szerencsésen visszavezért edes hazánk megszentelt földjére. Itt, ezen a helyen egy héttel előbb érkezett testvéreitek esküvel fogadták, hogy hívek lesznek a trónhoz, a hazához, és testvéri szeretettel fognak viseltetni polgártársaikhoz. Meg vagyok győződve, hogy e fogadalmat ti is leketek melyéből letecsítek és be is váltandjátok. Lelketekre kell kötőm a munkásságot. Legyetek szorgalmasak, akkor e földön nemcsak kenyeret, de jöletet is fogtok találni. Most pedig adjatok hálát Istennek, hogy minden baj nélkül ide visszavezett. Isten hozott!“ A csángók e beszéd alatt levettek fővegeiket s nevében Lőrincz, isten-segítsi jegyző felettéve Nagy Györgyöt. A csángók már munkába álltak.

— Tisza-Eszlári ügy. A Mailáth-féle eset által háttérbe szorított bünyűben a főügyészségnél — írja a „Füg.“ — most dolgoznak a vádirat szerkesztésén. — Mihelyt ezzel készen lesznek és a vádirat a nyiregyházi törvényszéknel az ügyészség által beadatott, a végtárgyalás kitűzésének semmi se fogja többé utját állani.

— Tüzvész. A bordeauxi katonai legényiségi ellátási raktár nagy mennyiségű élelmiszerral, továbbá a löellátási tárházak teljes eszelegte k. A még tegnap is (hat órákor este) pusztító tüzvész keletkezésének oka ismeretlen. A tüzárk egy millióra becsültetik, az épület megrongálását nem is számítva, melynek két felső emelete leeggett. Senki sem sérült meg. Azon körülmény, hogy az épület két legvégső szárnyán ütött fel a láng egyszerűre, majdnem bűnös cselekményre enged következtetni.

— A vörös frakk. Párisban a férfi-divat terén nagy forradalom készül. Nehány párisi főúr, köztük Moray herczeg, Janzé vicomte és a divatnak több más irányadója, veres frakkban jelent meg a legutóbb tartott estélyeken. Az elegáns férfi-világban nagy mozgalmat idézett elő e „kísérlet“, már is sok utánzójuk akadt a divat emlegett hóseinek. A nagyuri körökben bizonyosra veszik, hogy a jövő télen az előlékő szalonokban ép annyi vörös frakk lesz, mint fekete, hogy ez utóbbinak teljes detronizálása két-három évnél nem késik tovább. Ha a kezdeményező és vérmes számitásai nem csálnak, ugy a vörös frakk divatjával együtt fog járni a terdíg erő nadrág, a selyem harisnya és a kivágott cipő viselése s a közönséges életben a cziczomás, élénk színű szövetegek kapnak divatra, épen mint e század elején Tehát ezentul nemcsak az asszony fog luxust űzni, de a férfi is. Szépen vagyunk!

— A ciprusok között. Skutari, Kountantinápoly igen népes elővárosa, nemrég büntény színhelye volt. Egy tüzértizedes két katonával együtt éjjel titokban kiszökött a kaszárnyából, hogy két török nővel találkozzék a török negyedhez közel fekvő nagy temetőben. A török temetők, minthogy tele vannak ültetve cypruslombokkal, különösen alkalmasak ily

nemcsak itt, hanem a dalárok, tüzöltők, athleták bájján is a tombola és zeneestélyeken.

Az udvarlók tömjeneznek, bókólnak, tánczolnak, epednek, sohajtoznak, virágcsokrokkal és salonzukrokkal kedveskednek, — beszélnek szivdobogásaikról, megesküsznek, hogy soha sem láttak Edithnél bájosabb alakot, anygalibb arczot, szóval lábaihoz rakják szívéket, de — kezeiket nem ajánlják fel, hogy azzal Edithet, az élet különféle egyenes és rögös utain vezessék.

Pedig mit csináljon Edith anyni szívevel? ...

Tizenhat éves leánykának való bohóság az, — de egy husz éves leány előtt más nem bir értékkel, — ha csak egy gyűrű s kéz nem nyujtja ...

De Edith mégis remél, bár nem tündök már annyit a felett, hogy melyiket válassza a három közül, hanem inkább arra gondol, hogy vajjon melyik fogja őt választani?

Sötét, ködös, szürke reggel van. Hideg eső hull a sáros földre... ájtatos hívők se-rege tódul a szentegyházba, hogy mellüket verve, fejükre hamut hintve könyörögjenek bűneik bocsánatáért.

Edith otthon ül bouoirjában, fekete öltönye még sápadtabbá teszi a tegnapi mulatságtól ugyanis sápadt arczát... tán könyvtől fátyolozott nagy semeit álmódzva hordja körül ...

Ott a tulsó kerületen fekszik tegnap esti öltözéke, összegyűrve, eltépve, mint szép reményei.

Ajtónylásra rezzen fel, a napi postát hozzák.

Egy feltűnő finom levélben akad meg tekintete.

Sajátságos előérzettől megkapatva bontja fel... egy diszes eljegyzési kártya hull ki belőle.

(Vége köv.)

legyot...
közben...
pénz ve...
Megfojt...
a holtte...
szatértel...
egyik gy...
nézni, h...
kuthoz...
nyögést...
dett a k...
bok mög...
segre fut...
tiszt töb...
elfogta a...
bevallott...
áldozatot...
halva, a...
kost meg...
háza szá...
het-e. Ac...
vényesek...
Nem tartj...
figyelmze...
(alápitott...
buzdított...
tott. A M...
bizományi...
az e s'ak...
relesen...
minden...
tözsdei me...
a mennyi...
sátságos...
papírok...
mely ert...
stással...
hivatalan...
utca 8.)

nk s a külföld.
ők „otthon” vannak most már
antint egyesült a második és
s Ausztria gőzös tegnap
tra szállította őket Pancsován.

A bordeauxi katonai legénységi
nagy mennyiségű élelmiszerral,
ási tárházak teljesen le-
g tegnap is (hat órák este)
keletkezésének oka ismeret-

frakk. Parisban a férfi-divat
dalom készül. Néhány párisi
ny frangez, Janzé vicomte és
más irányadója, veres frakk-
legutóbb tartott estélyeken.

m a dalárok, túzóltók, ath-
ombola és zeneestélyeken.
tónjénekek, bókólnak, tán-
sobjatognak, virágcsokrokkal
kedveskednek, — beszél-

és remél, bár nem tűnődik
tr, hogy melyiket válassza
ak közül, hanem inkább arra
melyik fogja őt választani?

szürke reggel van. Hideg
öldre... ajtatos hívők se-
antegyházba, hogy mellükét
amut hintve könyörgöjének

keretven fekszik tegnap
regyürve, eltérve, mint szép
rezenze fel, a napi postát
inom levélén akad meg te-

légyottokra. Mikor a katonák mulatozásai-
közben észrevették, hogy a nőknél pár arany-
péncz van, elhatározták, hogy megölik őket.
Megfojtották a szerencsétleneket, azután pedig
a holttesteket bedobvák egy közeli kutba, visz-
szatértek a kaszárnyába. Másnap reggel az
egyik gyilkos visszaosont a helyszínére, meg-
nézni, hogy vannak-e nyomai a bűnténynek. A
kuthoz közeledett, honnan nagy rémületére
nyögést hallott. A katoná erre sírköveket kez-
dett a kutba dobálni. Egy ember a cypruslom-
bok mögül ennek tanuja volt. Gyorsan az ör-
sége futott, s jelentést tett a látottakról. Egy
tiszt több katonával a helyszínére lovagolt,
elfogta a gyilkost, ki mindent töredelmesen
bevallott, s bűntársait is megnevezte. A két
áldozatot kihúzták a kutból, az egyik meg volt
halva, a másik még élt. s az ott elfogott gyil-
kost megismerhette. A szerencsétlent a kór-
házba szállították, de kétséges, hogy fölépül-
het-e. Achmet tizedest és két társát haditör-
vénszék elé állították.

* Fontos hír. értékpapír-tulajdonosok részére.
Nem tartjuk érdektelenné lapunk olvasóit ezennel
figyelmeltetni, hogy a Magyar Pénzügyi kiadóhivatala
(alapított 1881-ben) tekintélyes olvasó-körre által
buzdítottva, kezeleiben bank- és bizományi üzletet nyit-
tott. A Magyar Pénzügyi kiadóhivatalának bank- és
bizományi üzlete, (Budapest, V. Nagykörön-utca 8.)
az e szakmákba vágó mivelteteket gyorsan, lelkiismer-
tesen és megalkalmatottan végzi, legújabb, és
minden az értékpapír üzletet érintő ügyekben, valamint
tisztelet megfizetésre eszközökre legjobban ajánlható,
a mennyiben nagy összeköttetésével fogva azon kiváltsá-
gos helyzetben van, hogy alaposan ismeri, az egyes
papírok belbecsét és számos esetben azt is, mikor és
mely ért papírt fog emelkedni. Mindennemű felvilágo-
sítással díjmentesen szolgál Magyar Pénzügy kiadó-
hivatalának bankosztálya. (Budapest, V. Nagykörön-
utca 8.)

Muzsák.

— Krecsányiné asszony kedvelt művésznőnk
mai jutalomjátékára ismételtén felhív-
juk közönségünk figyelmét. A „Fertály-
m á g n á s o k”, Bereczik Árpád jeles vigjáté-
k á n a k meg van az érdeme, hogy egy-
zersimű magyar társadalmat, magyar életet
hoz színpadra, meg pedig sikerült vonásokban.
A mulatót vigjáték a jutalmazandó iránti
rokonszenv kimutatásának jóalkalma bizonyára
szépelmű közönséget gyűjtöttek színházunkba.

— Vadnay Vilma k. a. városunk kedvelt
énekésnőjének jutalomjátéka, a választott dar-
ab daczára... valóban jele volt a közönség
szeretetének. Koszorúk, csokrok feküdtek lá-
bai előtt, virág eső s a karzatokról szórt két-
félle vers (az egyik arczképével,) emelték a
taps és éljenek dalgában, gazdag fogadást. Az
egyik koszoru (széles halvány-kek brokát szal-
lagal) a következő feliratot viselte:
„Ezer koszorut kötne még kezünk,
Ha itt maradnál s dalolnál nekünk.”

1883-iki friss töltésű
szolyvai, polenai és luhi
Erzsébet ásványvizek
diszesen kiállított üvegekben megrendelhetők:
Munkácson és Nyiregyháza
a központból. a főkraktárból.

MARSALKO KÁROLY,
munkácsi urad ásványvizek bérleje

Lakváltoztatás.
Tisztelettel értesitem a
nagyérdemű közönséget, hogy
lakásomat a n.-csapó-utczáról
hatvan-utca 1564-ik számú
házunkhoz tettem át.
Dr. DUSÓCZKY PÁL,
orvos, sebész, tudor, szülész.

Köszénkátrányt
legjobb minőségben zsendely és
deszkatekők behuzására, mely által
azok tartósága kétszerre hosszabb
továbbá — czulápok melyek a föld-
be ásatnak — kerítések, gazdasági
eszközök befestésére — ajánlja jutá-
nyos ár mellett hordókban á 50 és
200 klg. suly tartalommal.
a légszeszgyár igazgatósága
Debreczenben.

GERBENDAY A.
szobrász,
első orsz. szab. márványmű-gyára Budapest.
Alapított 1848-ik évben.
A világtárlatokon kitüntette lett arany, ezüst, bronz érmekkel és oklevelekkel LONDON-
ban, PARISBAN, kétszer BECS-ben és a SZÉKESFEHÉRVÁRI orsz. kiállításon.
Főraktár és iroda helyiség: auldinasor, Mária-Valéria-utca 2. sz. Heinrich-házban.
Gyári udvar: molnár-utca 4-ik szám. saját házában.
Ajánlja mindennemű Syenit, gránit, bel- s külföldi márvány- és termé-
kövekből kész stímeléket rendkívül nagy választékban.
8 forinttól egész 3000 forintig.
Rajzokkal és árjegyzékkel díjmentesen szolgálok.

A másikon széles rózsaszín brokát, szalag a
következőt: „Vadnay Vilma k. a.-nak a deb-
reczeni színtársulat „Üdvöské” jének Emlékl
jutalomjátékára! Debreczen, 1883. april 12.”
Az egyik csokron: „Vadnay Vilmanak, bucsu-
fellépte alkalmával a 8 földszinti páholy.” A
csokroszoru (rózsaszín szalaggal) e fel-
írat állott: „Emlékl Vadnay Vilmanak!” Az
ünnepélyes fogadtatás különben érthető tün-
tetés volt a közönség részéről, mely a ked-
venczétől való elválást méltán fájlalja.
* Új könyvek. Megjelentek s hozzánk
beküldtek. „B. P. (Bekési Péter) debreczeni
ref. tanító Ó és új szövetségi szent történe-
tek” című műve. XVII. kiadás, ára 42 kr.
Megjelent ugyanattól. „Rövid polgári, termé-
szeti és mértani földrajz” X. kiadás. Ára 42
kr. Kovács Lajostól: „Bibliai történetek.”
Elemi 4-ik osztály számára, III. kiadás ára
30 kr. S minde műveket kiadja Telegdy K.
Lajos helybeli jóhírű könyvkereskedése.

TÖRVÉNSZÉK.

— Tárgyalások. F. hó 18-án a debre-
czeni m. kir. törvénszék előtt tárgyaltni
fog Galgóczy András, Rácz Sándor,
Pazonyi Miklós, Lőrinczy Minály és
társainak lopási bűnpere; továbbá Turóczy
Zsuzsánna csalási, valamint Balla János
sikkasztási bűnpere.

Közgazdaság.

— A kiállítások rendezése ügyében a
földm., ipar- és keresk. miniszter a következő
körrendeletet intézte az ország összes törvény-
hatóságaihoz: Az 1885. évben Budapestben meg-
tartandó országos általános kiállításról szóló
1883. évi XII. törv.-czik értelmében a terve-
zett budapesti kiállítás befejeztéig, az ország
bármely részében országos iparkiállítás
általában nem, — vidéki vagy rész-
leges iparkiállítás általában a kormány engedé-
lye mellett rendezhető. A hivatkozott törv.-
czikk végrehajtására irányuló felhatalmazásom-
ból kifolyólag a törvényhatóságok a törvény-
es belső intézkedéseire tudomás és meihattartás-
vegett oly felhívással figyelmeltetem, hogy a tör-
vény jelzett rendelkezéséhez képest a törvény-
hatósága területén országos jellegű iparkiállítá-
sok rendezését akadályozza meg, vidéki vagy
részleges iparkiállítások tervezése esetében
pedig az illető rendezőket oda utasítsa, hogy
a kiállítás engedélyezése vegett kellően fel-
szerelt kérvényrel a vezetésem alatt álló
földmívelés, ipar és kereskedelemügyi ministe-
riumhoz forduljanak. Budapestben, 1883. má-
rczius hó 21-én. — Az 1885-iki orsz. kiál-
lításra nézve a kereskedelmi miniszterium
alakult külön kiállítási osztály a mai nap-
tól fogva a nevezett ministerium 6-ik ügyosz-

tályának helyiségébe — első emelet — lett
átteleve, míg a 6-ik ügyosztály új helyisé-
get kap. — A debreczeni ker. bizottság
hatásköre kiterjed a debreczeni kereskedelmi
iparkamara területére.

Apró-cseprő.

X. urat a város végén meglepte a zápor-
eső, bőrig ázott, mert esernyője sem volt, s úgy
kijáradt mint valami hizott kocza.
Egyszerre csak egy elegáns fogatból saját
édes gyermeke száll ki az orra előtt.
— Éjnye te, nagy úri tempó ám az, hé!
én csak így szegényesen gyalog! és az ur párnás.
fedeles hintóban!
— Hjak apus, ha neked is olyan gazdag
apád lenne, mint nekem van...!
— Szegény feje csakugyan megőrült!
— Hiszen Pepike gazdag is, jó is, szép
is...
— Hm, nem az a baj komám, hanem az,
hogy — száz esztendőkorisig nem akar meg-
hálni a leendő apósa.
— Hogy-hogy?
— Mert az öreg ur — pap.

SZÁMREJTVÉNY.

27 28. — Most már csak Amor fő le.
1 4 3. — A kinek van, boldog ember.
1 18 9 10 11 12. — Hires porcellányjár van ott.
9 10 11 12. — A dolgok anyjának mondják.
3 4 9. — Pénz, embert örizi jó ez.
22 23 24 25. — Repül és szörnyű szentelen.
10 24 25. — Mindennek ez a kezdete.
1 4 14 2. — Jöttetek ritka jutalma
28 27 1 2 9. — Tengereken veszedelmes.
16 17 29 2 5 29. — Kedvelt férj-név.
5 27 28 2 16. — Változik és kötséget okoz.
24 25 13 9 29. — Aranák adni holdosság.
6 2 24 25. — Az ilyen bűmulat ébreszt.
7 5 2 4 2 16. — Ha ez erős bennünk célt érhetünk.
15 21 22 29 11. — Egy huszár huszat győz le.
20 9. — A hol semmi sincsen ott támad.
9 20 1. — Hires költemény kezdete,
Vallja a magyar nemzete!
(Megfejtők neveit közöljük; a kinek nevét
kihuzzuk, jutalma érdekes olvasmány. Határ-
idő: a p. r. 22.)
*
Az ur, inasának lefekvés előtt:
— János! holnap hajnalban fontos ügy-
ben találkam lesz, de okvetlenül. Ha 4 órákor
nem ébrednek fel, költés fel majd úgy...
deltájon.

A közönség köréből.*

T. szerkesztő ur!
Mint olvastuk, a szünő-egylet holnap „közgyű-
lést, esetleg értekezletet” art. Tárgya lesz e gyűlésnek
első sorban a szünő-egylet jövő sorsa feletti intézkedés.
*) E rovatban ditalanal közlünk, nem üzleti jel-
legű s közérdekű felszólalásokat. Szerk.

Kiváncsian várjuk a határozatot: vajjon továbbra is fenn
akár állani ez az egylet az eddigi alapon, vagy vére
erélyes ásvóra hasározza el magát, s h szálit felada-
tához?

Debreczen, 1883. aprilis hó 14 én.
T. szerkesztő ur! Tisztelettel
T ö b b e n .
Mindazon kedves rokonok, jó barátok és ismerősök
kik közelebb elhunyt kedves jó anyánk f hó 12-én tar-
tott végtszesség tételén becses megjelenésükkel s rész-
vétükkel a bánatos család méltó fájdalmaikat enyhíteni szí-
vesen válnak; fogadják az utou nyilvánított szívhívó
őszinte köszönetünk. — Debreczen, 1883. april 14. az
elhunyt gyermekei nevében. Nagy Gyula.

Naptár. Vasárnap, april 15. Prot. Caut.
Sz. Kápi, kath. Sz. József olt. Nap kél 5. óra
12 p. nyug 6 óra 48 p.

Napirend apr. 15 ikére:
Zenede közgyűlése, d. e. 10 órákor,
saját helyiségében.
Szünő-egylet i közgyűlés, d. e. 10
ó. városházánál.
Lővelde ünnepélyes megnyitása.
Iparos kör értekezlete, d. e. 10 óra-
kor városházánál.
Iparos ifjusági egylet választm.
gy. d. u 3 órákor saját helyiségében.

Szerkesztői posta.
CS. K. urnak helyben. A czikk igen szép,
de tárgyáról oly sokat írunk már, hogy más valamit
kell nekünk.
Hossy urnak Budapest. Említett rovatban
az „Apró-cseprő” czimvel megfelelőleg, rendszer nélkül
közöljük a legkülönbözőbb apróságokat; az lapunknak
— hogy úgy mondjuk — lomtára, ez a giardinetto. Nem
bírtuk, hogy pale-male rovatban, ha már belkerült,
bárki is örömeztet lassa nevét. A Coppé e-fordítás kü-
lönben igen szép volt s csak örvendénk, ha ilyenmivel
lapunkat i-megszélné.
Felelős szerkesztő: GÁSPÁR IMRE
Kiadó tulajdonos: KUTASI IMRE.

137/1883.

Árverési hirdetés.
A debr. kir. járásbírósnak 3264/1883.
számu végzése folytán közhírré tétetik, misze-
rint néhai Berghoffer István hagyatéki csőd-
tömegmondoka kérelmére, Kupfer József, debre-
czeni lakos kereskedő ezen elrendelt zárlat
foganatosítására alkalmával lezárult és
5623 f 29 kr-ra becsült. fűszer-üzlethez tar-
tozó árúk és egyéb ingóságok 1883. évi aprilis
hó 16-án, délelőtt 9 órákor kezdetét veendő
a főtéren, Kenessey-féle házánál megtartandó
nyilvános bírói árverésen, azonnali készpénz
fizetés mellett el fognak adani.
Debreczen, 1883. aprilis 12.
Török Péter,
bírói kiküldött.

Apró hirdetések.

I: Egy bolthelyiség felszereléssel April
24-től kiadó.
II. Egy bolt lakással szept. 1-től kiadó.
— Kunhegyesen, értekezhetui Dihones Sándor
tulajdonossal.
Fölkéretnek mindazon ház- és földbirtokosok,
kiknek házaik vagy földjük volna eladó, vagy haszon-
bérbeadó, — hogy azokat intéztnkben előjegyzetnel
sziveskedjenek.
6000 frt 8-as kamatra kiadó.
Egy új bolti állvány eladó.
Egy ház korcsmahelyiséggel együtt ki-
adó
Koszt és lakás közvetítették.
Kereskedő ségedek alkalmazást nyerne.
Egy jó menetelű fűszerkereskedés szá-
badkézből eladó.
Egy ház 4 hold 89 □ öl ház utáni földdel
együtt eladó
Keresztetik — 5-1000 drb. akácza meg-
vételle.
Közel a városhoz 9 1/2 és 11 nyilas tanya
föld eladó. Értekezhetni intéztnkben.
1 1/2 nyilas téglás kerti föld eladó.
Gépészek, kertészek elhelyeztetnek.
Egy Wertheim cassa eladó.
Keresztetik vidékre egy kerekgyártó segéd.
A piacdon egy bolthelyiség kiadó.
Egy aranyművesnek való állvány és szer-
szám eladó.
Több ház ondódi földdel együtt eladó.
Kereskedő tanulók felfogadtatnak.
Keresztetik egy vizgázott fűtő.
H.-pályi ut mellet 5 hold föld eladó.
Egy segéd-jegyző alkalmazást keres.
70 hold tengeri-föld felibe kiadó.
Eperfa — morus alba — 4 éves
2000 drb eladó.
Ilynemű apró hirdetések 25—50 krért,
nagyobbak pedig aránylag a legolcsóbb díjak
mellett felvétetnek TURAY FARKAS közvetítő
és tudakozó intézetében, Miklós-utca sarkán
a meghéjazalt szemben. Ugyanott miadkét nem-
béli, jó bizonyítványokkal ellátott cseédek meg-
rendelhetők.

Eladó zongora.
Egy jó karban levő haszn-
nált zongora jutányos áron
eladó. Kadas-utca 1851.

HORN J. W. bank- és váltó-üzlete

(bejegyzett cég 1823. óta.)

Bécs: Stadt, Schottenring 6.

Budapest, Ferencz József-tér 3. sz. a.

Prag: Zelnergasse, Graz: Murgasse.

lelkismeretesen közvetíti állampapírok, sorsjegyek, záloglevelek, kötvények stb. bevásárlását és eladását, valamint mindentéle tőzsdéi műveleteket, ugymint: dijszerű üzletet, álvány-üzletet, szabad eladást és vételt stb. jutányos provízió mellett.

Az összes tőzsdéken előforduló eseményekről, kiterjedt összeköttetésem által idejekorán tájékozva vagyok, e szerint t. cz. megbízóimnak igen hasznavehető tanácsokkal szolgálhatok.

Értesítéseket, valamint „Der vorsichtige Börsen-Spekulant“ című röpiratomat díjtalanul adom.

Friss ideitöltésű ásványvizek:

Mattoni-féle „GIESHÜBLER“, legújabb érvényes savanyu-kut, legjobb asztali- és üdítő itai, kitűnő hatásának bizonyult kőhőgésnél, gégebajknál gyomor- és hólyaghurtnál. — Továbbá: **Bártfai savanyu-víz**, bikszádi borvíz, billini savanyu-víz, budai keserűvizek, csizi iblany-víz, czigelkai iblany-forrás, éger-franzensbadi Ferencz és sós forrás, emsi- Krennchen és Öböl-forrás, Halli iblany-víz, ivándai keserű-víz, igmándi szénsavas keserű-víz, Kissingi, Rákóczy forrás, koritniczai savanyu víz, lipiki iblany-forrás, Margit gyógyforrás, Mohai Agnes-forrás, marienbadi keresztúti és Rezső forrás, parádi kenvíz, Püllnai keserű víz, preblai savanyu-víz, polovai savanyu-víz, pyrmonti aczélforrás, rohitschi savanyu víz, lipóczi Salvator-forrás, Saidschitzi keserű víz, alsó- és felső seltersi víz, szolyvai, szulini és szlácsi savanyu vizek

a lehető legmérsékeltébb árak mellett beszerezhetők

Rickl József Zelmos

fűszer-, testék- és ásványvíz kereskedésben.

Ugyanott kaphatók:

szabadalmazott kátrányfestékek.

A szab. kátrányfestékek a legolcsóbb pótlékat képezik a sokkal drágább olajfestékeknek és durva, valamint sima a szabadban levő tárgyak bemázolására szolgálnak. (Ilyenek: kerítések, kapuk, ablakok, földmívelési eszközök, zsidó házak falai, hidak stb., istállók, gazdasági épületek, sör- és pálinkafőzőházak, gyárbelsőiségek belsejében, nyers falazat, mész- és cement-vakolat, homokkő tetőpép és fémház-tetők homlokzat-mázolására.)

A szab. kátrányfesték különböző színárnyalatokban a mázolásra készen szállítatik és mindenki által könnyen mázolható; a használat előtt semminemű keverést sem szükséges, sokkal gyorsabban szárad, mint az olajfesték, megszáradás után semminemű szagot sem hagy hátra és nagyon bőfűző.

A szab. kátrányfesték a kátrányból kivont corosiv olajai által egy kitűnően konserváló mázat ad, mely különösen a fát a rothadástól megőrzi, vásat, fémeket és falazatot pedig a lég befolyásai ellen védi.

Ezen festékek olomvegületektől mentek és könnyen befolyása által meg nem változnak.

Durva felületű tárgyak egyszeri, sima felületűek kétszeri bemázolására méterenként 0.20—0.30 kilogramm festék szükséges.

Főraktár Debreczen és vidékére **RICKL JÓZSEF ZELMOS**

fűszer-, ásványvíz- és festékáru kereskedő üzletében a „Török császárhoz.”

Vidéki rendelések gyorsan eszközöltek.

4°
A R A N Y
és
5° P A P I R
J A R A D É K O T
M A G Y A R
és
O S Z T R A K
H I T E L -
részvényeket

azonnal, vagy folyó évi április 30-án és május 15-én átveendő telekben, szigorúan, a napi árfolyam szerint számítva

tőke befektetésre és tőzsdéi spekulációra.

Ajánlunk. Az átvételig kamatok nem terhelik a vevőt, sőt az átvétel igen csekély díj mellett továbbra is prologálható — míg az eladás, magasabb árfolyamon, a fél tetszése szerint, bármikor eszközölhető.

5000 frt járadék vételnél 150 frt fedezet készpénzben, értékpapírokban vagy takarékpénztári betéti könyvben, a megbízásai egyidejűleg beküldendő, mely fedezet az ügylet lebonyolításakor azonnal visszatérítetik.

TOZSDEI ÜZÉRKEDÉSRE

könnyesen magyar és osztrák hitelrészvényeket ajánlunk. Fedezet: 25 drb. vételnél: 350 frt — készpénzben, értékpapírokban vagy takarékpénztári betéti könyvben, a megbízással egyidejűleg beküldendő.

Magbízásokat pontosan teljesít és bővebb felvilágosítással szívesen szolgál.

A Magyar Pénzügy kiadóhivatalának bank és bizományi üzlete
Budapest. V. Nagykorona-utca 8.

Kávé — Thea,

közvetlenül HAMBURGból postai úttal, bérmentve, csomagolással, tisztán finom zamatu árú 5 kilós csomagokban utánvét mellett.

Río finom, erős	frt 3.45 kr.
Santos, szapora, erős	3.60
Cuba, ff. zöld, erős	4.10
Ceylon, kékes zöld, erős	5.—
Arany Java, különös finom, szelíd	5.20
Portorico, izletes, zamatos	5.40
Gyöngy-kávé igen finom	5.95
Java, n. gyszemű, erős, igen finom	5.95
Menado, barna, finom	6.35
Java, l. a., nemesített	7.20
Afrikai gyöngy Mokka, valódi	4.45
Arabiai Mokka, valódi nemesített	7.20
Igen kedvelt, finom zamatu.	
Stambuli kávé-vegyíték	4.70
Thea kilóként Congo ff.	2.30
Sauhung ff.	3.50
Családi thea, különös finom	4.—
Asztali rizs	pr. 5 kg. 1.40
Sago-gyöngy finom pr. 5 kl.	1.90

Arjegyzéket gyarmatárunk, szeszés italok és különleges cikkek felett bérmentve küld.

A. B. Etlinger, Hamburgban.

Az öltöztetés terén e hirdetés forradalmat

fog előidézni.

Több rendbeli brünni posztgyárral szemben azon közeleztetést vállaltam magamra, hogy **egy millió értékű gyapjukelméket** árussítsak. Ennélfogva szabott gyári árakon **öltözék-, felöltő- és nadrág-kelméket** szállítok. A következő árjegyzék állításomnak **fényes bizonyítékul szolgál.**

3.10 m. gyapjukelme legd. mintákban egy ölt. ft	3.85
3.10 " " " " " " " " " "	4.94
3.10 " " " " " " " " " "	5.47
3.10 " " " " " " " " " "	7.48

Azonkívül ajánlom dusan felszerelt **férfi ruha-raktáromat.**

Újdonságok: **Gambetta-felöltő** . . . . . 10 frt.

Vidéki megrendelések naponta pontosan teljesítettek. Mintagyűjtemények kívánatra bérmentve küldetnek.

Krausz Lipót fia ruha és posztó-raktára
B Pest belv., kigyóter.

SZAVOSZT ALPHONS
tervény és bizományi üzlete
B.-pest. 5. ker. főút TÜKÖRY-palota.

Országos termények és gyapju adásvétel vizományban teljesít, kívánatra kő tségelő-irányzattal szolgál. Consignatiohoz kölesőn zsákért 7 napra ¼ krt számít.

Raktárt tart és ajánl: a birka-átvitási idejére saját örleményű az állami vegykerületi állomás bizonylata szerint minden ártalmas ásványkeverektől ment, a 746. sz. a lajstromozott védjegy alá helyezett valódi szaponária-gyapju mosóport olomzár alatt, valódi fa-olaj, gyár gé-olaj, paraffinokcs, zsák, ponyvanemű, kausuk-takaróból, sat. sat.

— Kívánatra árjegyzék bérmentve küldetik. —

Malomtulajdonosoknak.
Friss Dufour-féle **selyem-sziták**,
kifűnő **szijjak**,
ruganyos **gummilapok**,
legjobb **lapos csákányok s kalapácsok**
jutányos áron kaphatók
GEITNER és RAUSCH-nál
BUDAPEST,
Sugár-ut 12.
Tisztító, simító- és sűrítő anyagok.

A nagyérdemű közönség szives pártolása következtében, üzletemnek 9 évi fennállása után szükségesnek láttam annak nagyobbítását, mit is a tavaszi idény beálltával magnagyobbítva, a mai kor kívánalmái szerint a n. é. közönség kényelmére

ujjonan rendeztem be.

Egy idejűleg bátor vagyok becses figyeimét az alantabb irt s raktáramon dusan berendezett egyes árnimra föl hívni, ugyanis: 1883 ik évi töltésű természetes ásvány és gyógyvizek, névszerint: Bártfai, Billini, Borszéki, Bikszádi Budai, Carlsbadi, Csizi, Czigelkai, Eger, Emsi, Friedrichshalli, Gieshübl, Gleichenbergi, Halli, Ivándai, Kissingi, Rákóczi, Koritniczai, Luhi-Margit, Lipiki, Marienbadi, Mohai-Agnes, Olenyai, Parádi, Pulnai, Preblai, Rohitsi, Selti, Szolvai, Szulini, Saidschutzi, Karlsbadi só, sat. sat.

Frankfurti eczet-essenzia üvegezve avagy szabadon kimérve. Lejobb minőségű szoba padló-lack, mely a fölkenés után egy óra múlva tökélesen fölszárad. Továbbá:

Száraz avagy firneiszban törött festékek mindenféle színekben, abbazokbau vagy kimérve, firneiszt, lenolajat, ecseteket, valamint fűszer, csemege és gyarmatáru cikkeit elnyős árak és pontos kiszol-tiszelettel

VARGA LAJOS
Debreczenben, a posta épület mellett.

Hoff János-féle maláta egészségi csokoládé

A HOFF JÁNOS-féle maláta-csokoládé

s az idült gyomor-, illetőleg emésztési bántalom és vérszegénység **meggyógyítása.**

Valódi hamisítatlan állapotban idegerősítőül a vérbajok és a lesoványodásnál orvosilag rendeltek a maláta-csokoládé kiváltképen a sápkör és vérszegénységű. A legfinomabb maláta-csokoládé erő itésre előnyös. — 20 év alatt 58 kitüntetésben részesítve, készítve Hoff János csász. kir. udv. szállító ur, a maláta-készítmények feltalálója és készítője maláta-kivonat csokoládé gyárában.

Köszönőlevelé Budapestről.

Tekintetes ur! Tény, hogy 5 évvel ezelőtt meghűtöttem magamat olyanira, hogy nem ak orvosok, hanem mindazok, kik csak egyszer láttak, életemhez semmi reményt sem kötöttek, kénytelen voltam a Szepességet, zord éghajlata miatt, azonnal elhagyni és az enyhébb éghajlattal bíró Budapestre átköltözni. Már akkor is, minthogy más szerek nem használtak, menedéket kerestem a maláta-kivonat készítményekben és rövid idő múlva könnyebbülést éreztem. Azóta a készítményeket rendszeren használok, menedéket javult, hogy reményem van e bajból kigyógyulni. — A midőn el nem mulaszthatom ez alkalommal a maláta-készítményeket a közönségnek ajánlani, kötelezve érzem magamat uraságodnak köszönetemet nyilvánítani és maradok kiváló tisztelettel

Budapest, 1882. márczius 22.

Wozalka Ferencz.

FŐRAKTÁR: Debreczenben Csanak József főpiacz, továbbá Rickl József Zelmossal Gerébly Fülöp, Varga Lajos, Ujházi István. — **Nagyvárad:** Jánky Antal. — **Nyiregyháza:** Korányi Imre gyógyszerésznél. **Továbbá minden nagyobb gyógyszer-árban.**

Hoff J. féle maláta kivonat egészségi sör

Melléklet a „DEBRECZEN” 73-dik számához.

Madarász József, Kiss Albert, Hefi Ignác, Thaly Kálmán, Német Albert és Hegedüs László képviselők beszédei az 1883-dik évi ápril hó 11-kén dél előtt 10 órakor tartott országgyűlésen.

Madarász József: A t. ház elnökéhez intézek egykéret, mely, reméllem, a t. ház tetszésével fog találkozni. 1882. évi mártius 24-kén választotta meg a képviselőház azon három tagu bizottságot, amely alkotársza azon országos bizottságnak, mely a fumei kérdés végleges rendezése iránt küldött ki. Ugy hiszem, a t. ház helyesléssel találkozom, ha a ház t. elnökét felkérem, legyen szives magát érintkezésbe tenni a t. kormányval, vagy pedig azon országos bizottság. Magyarország részéről elnökövel, hogy érintkezvén vele, a házat értesítse azon állásról, melyben jelenleg ezen ügy van. Ezen kérés megtételére az indított, mert maholnap a második ülésnek is vége lesz. Jól tudják a t. háznak azon tagjai, kik a múlt országgyűlésen is képviselők voltak, hogy már a múlt országgyűlés végén a kérdés sűrűsége elintézésre igénylőnek tekintett s ennek eldöntése iránt egy e házban, mint e házban, általános volt az óhaj. Cél szerű volna tehát, ha ezen ügy legalább ezen országgyűlés végéig, törvényhozásilag elintézetnek. Azért voltam bátor e kérés a ház t. elnökéhez intézni, hogy a házat azután adandó alkalommal meg a szünet előtt értesíthesse. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Kiss Albert: Mielőtt a tárgyalás alatti szakaszoknál lényegéhez szólnék, méltóztatnék megengedni a t. ház, hogy csak igen röviden feleljek Hefi Ignác t. képviselő társam tegnap egyenesen hozzám intézett kérdésére. (Halljuk.)

Sajátságos az a helyzet, melybe mi, kik autonómikus jogaink védelmére felszólaltunk. E házban jutottunk. Egyfelől a t. miniszterelnök az felhív és figyelmeztet bennünket, miszerint vigyázzunk, nehogy ilyen és ilyen körülményekre jussunk. Majd vádol bennünket, midőn azt mondja, hogy politikai intenciókért magát az autonómiát, az egyháznak javát is veszélyeztetjük. Es midőn egyoldalról először intve figyelmeztettünk, másodsor vádoltunk, akkor előáll Hefi Ignác t. képviselő társam, és azt mondja: eddig meg csak mindég azt hallotta tőlünk, hogy nem akarjuk a szöveget, és nem akarjuk a módosítványt és nem akarjuk azt, a mit a kormány proponált: mondjuk meg hát, hogy mit akarunk? Folytonosan hivatkozunk az 1791. 26. t. cikkre és a békekötésekre. ő ismétli azt, a mit a multkor is mondott, mert ez mely meggyőződése, akár tetszik valakinek, akár nem, hogy ő ezekre a békekötésekre nem ad semmit.

Ezen kijelentés után t. ház, valóban méltán mondtam, hogy sajátságos a mi helyzetünk, mert mikor békekötésekre, szerződésekre, országos törvényekre hivatkozva nem jogot kérünk, hanem csak megvált jogainkat akarjuk megváltatni, és midőn ezt tevé, közlünk Thaly Kálmán t. barátom előáll és a passiv revidentúra hivatkozók, melyre csaknem minden ilyen törvény alkotása alkalmával, elkezdve a bécsi és lincai békekötések bevizsgálásától egészen a mai napig, egyszer katolikus, máskor protestáns rendek, egyszer többen, mászor kevesebben — a történelem tanúsága szerint mindig hivatkoztak: akkor rendre utasították, nyilatkozata rozslással találkozik, forradalmi tendenciákkal a sajtó terén csaknem nyíltan vádoltatik, és midőn oly valóságos forradalmi entitatio történi a házban, mint a minő volt Hefi képviselőtársam. (Ugy van, ugy van!) a szélső baloldalon, ellenmondások többlel.) az itten általános tetszéssel találkozik. Pedig békekötésekre, szerződésekre, ezen törvénybe iktatott kétoldali szerződésekre azt mondani, hogy azok nem érnek semmit, ez forradalmi tendencia. Igen, mert forradalmi időben szokták a szerződéseket félreteszni, és azt mondani, hogy azok nem érnek semmit.

Ezt előre bocsátva, felelni akarok azon kérdésre, hogy mit akarunk mi? Nem akarunk mi semmi rendkívülit. Nem mi zavartuk fel a vitát, nem volt óhajtatunk, hogy e tárgy felett vitatkozzunk, nem sürgettük a törvényjavaslat behozatálát, egyáltalán mi olyan helyzetben vagyunk, mint a történelemben sokszor ismétlődött és a már sokak által elmondott bárány és farkas meséje. Nem mi zavarjuk, hanem feiülről zavarják a vizet, és mégis mi támadtatunk meg.

Hogy miért védjük helyzetünket, erre könnyű felelni. A t. állam, midőn a gymnasiumok felett rendelkezik és magának jogokat vindikál, méltó felvetni a kérdést, hogy minő köteleességeket teljesít, minő áldozatokat hoz a gymnasiumi oktatás terén. Hisz Magyarországon tulajdonképen az állam által fentartott gymnasium nincs több, mint hét. Hét gymna-

siuma van magának az államnak! Ezen hét gymnasiumban fentart összesen 88 tanárt, amely 88 tanár közül csaknem fele olyan, mely egy-öt év óta neveztetett ki. Ezzel szemközt igen súlyos a teher, az áldozat, mely reánk, a felekezetre nehezedik. Ha a jelenlegi törvényjavaslat szerint kell az iskoláknak átalakítani, akkor el fognak hullni azon kisebb iskolák, a melyek kisebb városok által egyháziilag tartatnak fenn, mert önmagukat tovább fentartani nem bírják. Lehetetlenné teszi nekik az önfentartást először a népiskolai törvény, mely oly kívánalmakat szabott elő, hogy mai napság Budapest főváros tetején áldozatok árán sem volt képes azt teljesíteni és alig tudok az országban egyetlenegy községet vagy várost, mely amnyi népiskolát és egy birt volna berendezni a legnagyobb áldozatok árán, hogy a törvény követelményeinek megfeleljen. Majd jönnek a reálskolák, a polgári iskolák, melyek mind terheknek és midőn mind ez a községre, egyháza, városra oly mérvben nehezül, akkor, hogy ezen törvény intencióinak nem tudnak megfelelni, kétségem nem szenved. Így el fognak hullni próbó iskoláink.

A tanulóknak be fognak tölteni a központra a nagyobb gymnasiumokra s mi lesz az eredmény? Magában Debreczenben a 8 osztályú gymnasiumban 2-3 paralel osztályt kell felállítani, sőt ha a 60 létszám lesz zsinórul véve, a négy első osztályban legalább három-három osztály, — a négy felső osztályra pedig két-két osztály lesz szükséges, vagyis a gymnasium husz osztályból fog állani, a mely esetben a tanárok szaporítása is szükségessé válna, ki fog jönni, hogy magában a debreczeni gymnasiumban nekünk felekezetre csaknem felényi tanárt kell tartani, mint a mennyit tart a magyar állam az ország összes területén. (Mozgás.) Méltóztatnék utána számítani és ki fog jönni. Es ezzel szemközt mi következik be ránk? Megmondom. Az állam fizeti a maga tanárait, az 1873-ban kibocsátott miniszteri fizetési szabályrendeletben előírt módozat szerint, de a mely módozat még fatálisabbá válik reánk nézve, ha végleg el fog fogadtatni, azon fizetési szabálytervezet, melyet az országos közepetudai tanáregylet választmányja a t. miniszter ur elé terjesztett. Ezen javaslat szerint Budapest a tanároknak fizetése volt a gymnasiumban, mikor pályájukat kezdték, 2300 forint, vidéken 1900 frt. a pótlékkal együtt. Most a kezdő tanárok fizetését leszállítani kívánják Budapest 2300 frtről 1800 frtra, vidéken 1900 frtről 1400 frtra azért, hogy midőn a minimumot ekként megállapítva, levonásokat eszközölnek, ugyanakkor maguk az ajánlatot tevő idősebb tanárok olykép gondoskodhassanak magukról, hogy a maximumot felelelők 2300 frtről 2700 frtra Budapestben, és 1900 frtről 2200 frtra a vidéken. Ha ez a javaslat elfogadtatik, nekem nem lesz beleszólásom a t. tanári kar ezen javaslatába. Az ő dolguk, hogy megegyeztetethetik-e az igazság és méltányossággal, hogy az alig belépett, vagy be sem lépett, szolásra alig jogosult, vagy nem is jogosult tanárok fizetéséből egyrészt elvonjanak, hogy a fiatal tanárok fizetéséből az idősebb tanárokat ez által recompensálják. Ehez szólni nem akarok. De van jogom ahhoz szólni, hogy ha az állam a maga hét gymnasiumában ily fizetést állapít meg, felemeli azt a fővárost illetőleg 2700, a vidéken 2200 frtra, vajjon a felekezet mi módon lesz képes ekként dotálni a maga tanárait? Felelet: sehogya. Es akkor, ha mi kiképezettünk külföldön vagy belföldön alapítványok útján egy tanárt, a ki azután a tanítás terén kitűnik, jeles ember lesz, bekövetkezik bizonyos idő alatt, a mi idáig is bekövetkezett, hogy legkitűnőbb tanáraink elhagynak bennünket, átmennek az állam szolgálatába. Így midőn egyfelől anyagi áldozatok árán iskoláinkat szellemileg emelni akarjuk, lehetetlenné teszi az állam, hogy vele a szellemi terén kiállhassuk a versenyt. Így az egyetem részére is elvesztettünk oly férfiakat, kiket én csak tisztelettel nevezhetek meg, de a kiknek természetesen nem tudtuk oly kiltatásokat és fizetéseket nyújtani, melyeket az állam nyújt. Ez Hefi t. képviselőtársam! sérelmeink egyike. Mert kiállítani egy éles szabállyal és egy nádszállal két embert, egyfelől az államot, másfelől a felekezetet, hogy vivjanak, nem adni meg a kettőnek az egyenlő fegyverzetet, ez komoly versenynak nem tekinthető. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Méltóztatnék az állam ott kezdeni a dolgot, a hol voltaképen kezdenie kellett volna, t. i. az 1848. XX. tcz. alapján megadni anyagilag is az esz-

közöket és módokat, és mikor megadta, akkor forduljon hozzánk, méltóztatassanak meghinni, legalább részéről egy szót sem szólnék az ellen, hogy az államnak főfelügyeleti joga legyen. De mikor egyrészt minden segély és az önfentartás minden eszköze megtagadtatik, a másik oldalon pedig azt látjuk, hogy jogaink elvételnek, és hogy a küzdelem árán is, a szellemi terén folytonosan hátrányban vagyunk és vereséget szenvedünk ezen törvényjavaslat következtében, ha ily körülmények közt elkereserünk és ha önmagunk védelmére oly szavakat hallatunk: ne méltóztatassanak elítelni bennünket, mert ez oly logikai consequentiája a multknak, oly méltó elkeresedésnek eredménye, hogy valóban nem hogy tulmentünk volna azon mértéken, a mely helyzetünknek megfelelő volt, de odáig sem mentünk el.

Igen, mert érezzük azt, hogy a kormány taciósja oly szövetségessékel állított bennünket együvé, a mely szövetségessékel együvé szorított, még abnormisabbá vált helyzetünk. Érezvén mindezt, elmentünk csakis addig, a melynél kevesebb elmenni nem volt lehetséges Midőn ezt megjegyzem, bátor vagyok a tárgyalás alatti szöveghez felhozni, hogy részéről Porubszky képviselő ur módosítványát nem csak hogy határozottan pártolom, de azt tartom, hogyha az állam által fentartott gymnasiumokban azon szoros centralisticus szellem keresztül vive lesz, mely eddig volt és mely itt tervezetük, még azon egy biztosíték marad, hogyha a tanárok állása pályázat útján töltetik be. De pártolom Sponer képviselő társam módosítványát is, mert éso, hogy mi érték az „igazgató közvetlen vezetése alatt áll” szó alatt, bátor leszek azt a t. háznak igen röviden magából az eddigi gyakorlatból, a miniszteri rendelethől, maguknak a központi tanároknak javaslatából kimutatni. Mit jelentett eddig a közvetlen vezetés, azt megmutatják a következő s'vakok: (olvassa.) Az igazgató viszonya a tanárokkal szemközt. Az igazgató osztja ki a tanév végén, esetleg kezdetén a tárgyakat, az osztály főnököket, a heti órák számát az egyes tanárok közt ő határozza meg. Az igazgató szemmel tartja, hogy mind-egyik tanár pontosan teljesíti-e köteleességét, intézkedik a tanár ügyeiről. Es, hogy a tanár micsoda viszonyban van az igazgatóval, megmondja e szervezet, mely így szól: „Ha az igazgató az iskola érdekében indítva érezné magát a tanárnak külön utmutatásokat, esetleg intéseket adni, a tanár köteles ezeket is kelő tisztelettel fogadni és végrehajtani. Mindenféle beadványokat, melyek hivatalát, állását illetik, csak az igazgató útján terjeszthet fel az előjáró hatóságához.”

Es oly viszony tanár és igazgató közt, a melyre ki kell mondanom, hogy a katonai szervezetben a fegyelműl fogva helyét találja, de, hogy egy szabad vizsgáldásra szabad gondolkodó polgárokat nevelni hivatott gymnasiumban ily szervezet létezzék, ezt megvallom, mindaddig hinni sem mertem, míg egyszer szerencsétlenségem nem volt egy ily iskolában megjelenni és magam nem tapasztaltam e viszonyt, a melyet a t. igazgató urak rendez tanárokkal szemközt, — mert az illető a kívül megjelentem, rendez tanár volt, — gyakorolnak; de midőn személyesen tapasztaltam, részéről óhajtom, hogy e viszonyt a vetessék vége, mert ha az állam 7 gymnasiumában ily szervezet fogadtatik el és a tanárok az igazgatóknak ily közvetlen vezetése alá rendeltetnek, akkor t. ház kerülhetnek ki jól dressirozott, fegyelműzött, egyes tantárgyakat jól megtanult növendékek, de alkotmányos érzületű, szabadon gondolkodó magyar honpolgárok bizony a nagy számban ki nem kerülhetnek. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ezen szempontból pártolom Sponer Andor és Porubszky Jenő t. képviselő urak módosítványait s elfogadom egyezersmind azon módosítványt is, a melyet Berzeviczy Albert t. képviselő ur benyújtott, a mennyiben az a két szakaszt csakugyan türethetőbb teszi. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Hefi Ignác: T. ház! A benyújtott módosítványhoz én is hozzá járulok, hanem a tárgyalási rendre nézve bátor volnék azon kérelmet intézni a t. elnök urhoz, hogy méltóztatnék a szöveget most, a mint lenne azon esetre, hogyha ezen módosítványok elfogadtatnának, felolvastatni, mert valóban annyira össze-vissza van zavarva a dolog, hogy alig lehet világosan követni a tárgyalás fonalát és elgondolni, hogy milyen lesz majd a megállapítandó szöveg. Kérem tehát a t. elnököt és a t. házat, hogy felszólalásom után a mó-

dosítványokat egymásután felolvastatni méltóztatnék.

Es most, azt hiszem, mindenki be fogja látni, hogy bármennyire sajnálatos és kellemetlen rám nézve, lehetetlen, hogy a lehető legtárgyalagosabban ne válszsoljak azon éles megtámadásra, a melyet Kiss Albert t. képviselő társam ellenem intézni jónak látott. (Halljuk!)

A t. képviselő azzal kezdte felszólalását, hogy festette, milyen furcsa hejyzetbe jutottak ők, illetőleg a t. pro e táns képviselők ezen az oldalon az által, hogy egyik és másik oldalról, ellenség és barát részéről egyformán tttetnek.

Hát én megvallom, ha furcsán k' ta'ja a t. képviselő ur azt a helyzetet, el kel is merie azt is, hogy talán furcsább helyzetbe jutottam én. Ezen vita kezdettől fogva én oly kétségbe vonhatat an, félreérthetetlen tanubizonyítást adtam annak, hogy csekély tehetőségemhez képest mennyire ösztintén igyekeztem és igyekezem ezen törvényjavaslatot a mennyire lehet, abban az irányban javítani, hogy épen t. protestáns barátainak aggodalmait e legyenek osztatva. A ki hallotta felszólalásomat az általános vita alkalmával és a ki jelen volt — még pedig t. barátaim közül három jelen volt — azon meg én ekezetlen, a melyen kezdettől fogva végig azon törekedtem és nem öndicsékvésépen mondom talán sikerült is elő mozditanom azt, hogy az eredeti szöveg; lényegesen megváltoztassék, hogy azután annyi ószinte törekvés után ily támadásoknak legyen ki' éve, épen ezen oldalról, megvallom, azt nem vártam és erre elkészülve nem lehettem. Ez azután csakugyan furcsa helyzet. T. barátom (zokon vette tőlem kü' önösen azon kijelentésemet, hogy bekekötésekre nem adok semmit és ezt forradalmi declaratióknak mondta. En megmagyaráztam azt nagyon világosan, hivatkozom bárkire, jo gászokra, bármelyik államfé. fura, politikusra, hogy vajjon lehetséges e más elvet felállítani, avagy lehet-e az állam veszélyeztetése nélkül meghonosítani oly elvet, a mely szerint létezhetnek a nemzetközi szerződés erejével bíró békekötések egy ország és annak saját polgárai közt. Hiszen mikor először említettem fel ezt, nem t. barátimmal szemben itt, hanem oit a szász képviselő urakkal szemben említettem azt fel. Ők hivatkoznak mindig békekötésekre és ezen incidensből moudtam legelőször, hogy ez veszélyes tan, a mely ellen tiltakoznom kell; mert nemzetközi szerződés csak kü' öböző országok és nemzetek között állhat fenn; de egy ország, egy állam és saját polgárai közt veszedelmes következésekre vezethet.

De azt mondják a t. képviselő urak, hogy ezen békekötések törvénybe vannak iktatva és azért sérthetetlenek. No már engedjek meg t. barátaim, ha ezt az ervet el nem fogadhatom és pedig épen azért nem fogadhatnám el, mert ezen pártunk vagyok tagja. Ne méltóztatassanak elfeledni, hogy ez képezi álláspontunk bázisát. Hiszen a tuloldalon mindig azt állítják, hogy az 1867-iki kigyvezési törvény oly alaptörvény, melynek keretén belül szabad mozogni, de azt megváltoztatni nem lehet. Mi pedig és velünk önök azt mondják, és igen helyesen, hogy mi különbséget nem ismerünk: a mit egy törvényhozás megalkotott, azt a másik törvényhozás más alakba megváltoztathatja. Ez volt értelme meggyőzésemnek, ebben nem látok támadást képviselőtársaim ellen. Az ellen, hogy forradalmi vádallal illet, természetes dolog, hogy vele szemben nem védem magam, majd fogunk erre alkalmat találni más oldalról is.

A mi a dolog lényegét illeti, mit a t. képviselő ur felhozott, hangsúlyoztam, elismerem, hogy csakugyan helytelen, igazságtalan eljárás, hogy az állam a felekezeti iskolák irányában ily nagy követeléssel lép fel, a nélkül, hogy ezzel szemben gondoskodnék arról, hogy meg legyen adva a módok és eszközök, hogy annak megfelelőhessenek. De ez nem e törvényjavaslat keretébe tartozik, ebben helyet nem látok a kérdés megoldására, ha lesz alkalom rea, méltóztatassanak elhinni, hogy a kérdés a leghuzgóbb védőre fog bennem találni, mert igazságosnak és méltányosnak találom.

Még egy érvre kell reflektálnom, melyet tegnapi beszédben nem idéztem álláspontom mellett. T. barátom azt mondta, hogy összesen 6-7 állami gymnasium van, én azt hiszem, hogy egyvel kevesebb van 5-6. De hát mondjuk, hogy 7. mi következik abból, ha constatáljuk, hogy Magyarországon a tanügy

üzlete

dei miveleteket, ugymint: megbízómmak igen használtalanul adom.

em be. mémet az alantabb irt s... Csizi, Czigelkai, Eger, Ivándai Kisingi, Rá, Mohai-Agnes, Olenyai, Szulini, Saidschutzzi

Lajos

8-féle

szaka

szaka Ferenc

szita

szita

csaknem kizárólag felekezetek kezében van? Ebből épen nem az következik, hogy az államnak tehát ne legyen megadva a mód arra, hogy a felügyeletet gyakorolhassa, sőt ellenkezéleg az, hogy az államot ne hagyjuk tehetetlenül állani szemben az egész tanügyvel. (Helyeslés.) És méltóztatnának még egyet megmondani. (Halljuk!) Minapában Apponyi Albert gr. utóbbi felszólalása alkalmával kiemelte, hogy a katolikus felekezetek feladata oda törekedni, hogy iskolái minél előbb autonomus alakra fektetessenek. Es nem lehet tagadni, hogy ez igen legitim, természetes törekvés. Most méltóztatnának elgondolni a helyzetet, mely előáll akkor, ha ez is megtörténik és akkor valóban felekezeti kezben van a nemzet egész tanügye. Ezzel szemben az országnak ne legyen megadva még azon kis felügyeleti jog sem, mely a tegnap elfogadott módosítás által megállapított? (Ugy van! Ugy van!) Maga Herman Otto t. barátom idézte tegnapi beszédében, hogy a calvinismus forrásánál Zwingli hazájában. Svajczban ugyanezen intézkedés van és pedig, a mint maga elismerte, a felekezetre nevezé sokkal veszélyesebb alakban, mint a hogy én azt becsületes meggyőződésem szerint tegnap elfogadni jónak láttam. Egyébiránt miután már nyilvánosan folyik a vita, a melyről meg vagyok győződve, hogy csak hullámként merült fel, a mely elsimul, mielőtt a vitának vége lesz, a mikor azt hiszem, hogy úgy a mint a multban a jövőben is barátságosan fogunk együtt működni, csak egyet vagyok meg bátor t. barátaim figyelmebe ajánlani. En részt vettem azon vegyes magán értekezleten, s törekedtem azon módosítványt keresztülvinni. Mikor elértem azon pontot, a melyen inszistáltam, kijelentettem, hogy most már belenyugszom. Így tehát azt hiszem, t. barátom nem várhatta tőlem, hogy azt, a mihez az értekezleten hozzájárultam, itt ne tegyem magamévá. De miután az itt meg lett tanadva oly módon, hogy az állítottat, hogy rosszabbá tétetett, kénytelenítettem annak védelmére is kelni.

Thaly Kálmán: Magához a szakaszhoz szólva, bátorodom kijelenteni, hogy Porubszky képviselő ur módosítványát, minthogy az a törvényesség álláspontját erősíti, elfogadom. Nem szűl séges hasonlót kijelentem Spóner képviselő módosítványáról, mert ahoz a miniszter is hozzájárul és így kétségtelenül egyhangulag fog elfogadni. Ennyit magához a szöveghez, s a főslyt helyezem Porubszky módosítványára, melyet helyesnek tartok és elfogadok.

Méltóztatnék most már a t. ház megengedni nekem azt, hogy miután az én csekély személyem is belevegytettem azon szövegbe, mely itt Kiss Albert t. barátom és Helfy t. képviselőtársam közt folyt le, erre vonatkozólag röviden úgy is, mint személyes kérdésben, némi joggal bíró rövid nyilatkozatot tessek.

Azt gondolom, t. ház, hogy Kiss Albert t. barátom nyelvhíbat követett el akkor, midőn

azt mondotta, hogy engem a t. elnök ur tegnapi beszédem közben rendreutasított volna. Erről én, t. ház, nem tudok semmit. Rendre engem legalább nem utasított a t. elnök ur; figyelmeztetett, de ez szerintem más és más a rendreutasítás. Még rendreutasításra én ebben a házban, mióta képviselő vagyok, alkalmat nem adtam. Elnöki figyelmeztetésre igen, de ez két különböző dolog. Ezt csak constatalni akartam. (Közbeszólás a szélsőbalról: Nem nagy baj!) Nem mondom, hogy nagy baj, hanem elég nekem az ódiomot visszaadni meggyőződésemért ezen törvényjavaslat tárgyalásánál. (Közbeszólás a szélsőbalról: Az sem nagy baj!) Azt is elvise'em, ha kell, de constatalom és hivatkozom a t. elnök ura, hogy én nem hallottam rendreutasítást, tudomásom szerint ez nem történt meg. Ezt akartam csak megjegyezni Kiss Albert t. barátom felszólalására.

Most már Helfy t. képviselő ur megjegyzéseire kell egyet-mást constatalnom. Összintre törekvésire hivatkozott azon a bizonyos magánjellemű conferentián épen a protestáns érdekek szempontjaitól és továbbá becsületes meggyőződésre hivatkozott, melytől kinyiszterítve felszólt. En nem vagyok egyiket sem kétségbe, de kikérem Helfy t. képviselő urtól, és megkövetelem a ház minden tagjától, hogy az én és a mi összes törekvésünket és meggyőződésünket becsületességét se vonja kétségbe senki. (Egy hang a szélsőbaloldaltól: Nem is tette senki!)

Azt mondja t. barátom, hogy ő az állam és annak polgárai között nemzetközi szerződést nem ismerhet el. Aligha ismeri akkor t. barátom a ránk nézve legfőbb bazisul szolgáló linczi békekötés történetét. Az nem állam és annak polgárai között, de köttetett uralkodó fejedelem és uralkodó fejedelem között, továbbá az egyik fejedelem mellett álló szövetséges rendekből álló testület között; melyet törvényes hadviselő fél gyanánt ismert el az ellenfél és ismertek el Európa többi államai, s ugyanazon linczi békekötés a dicső emlékü I. Rákóczy György fejedelem gondoskodásából beigtattatott a veszifaljai békekötés cikkelyei közé.

Mert őseink annyira óvatosak voltak, hogy utódaik számára még ezen cantálával is éltek. És hogy Angol- és Poroszország törvénytudósai és államférfiai, hogy többeket ne említek, nem úgy vélekednek, mint t. barátom, azt példával bizonyítom. Ugyanis, ők is garansai a vestfaljai békekötés és az abba beczikkelyezett linczi békekötés, mely a magyarországi és erdélyi protestánsok jogait biztosítja; és mikor a pápens idejében, tehát nem olyan nagyon régen, megtámadtattak ezen jogok, boldogult Zsedényi Ede, akkori udvari tanácsos, a mostani német császár felvilágosítására Berliube ment és Török Pál superintendens, eme nagyérdemű férfiú, azon küzdelem történetét legjobban ismervén, adhatott felvilágosítást t. barátomnak, hogy Anglia is megóvni segítette a hazai protestánsokra nézve életkérdést képező ezen jogot, igen akkor,

mikor mird az angol, mird a porosz követ Bécsben a protestánsoknak, megtámadott alkotmányos jogának megtartását nagyon is élénken támogatta. Így tehát nemcsak azon elvű ellentállás törté meg nálunk a bécsi felforgató pollika megtámadásait, de ezen linczi békekötés külföldi garans államainak intervenciója is.

Ezt akarom t. ház constatalni a mi jogainknak természetére nézve.

Es így gondolkozott az 1843-iki országgyűlés is, midőn a főrendiháznak azt az ismeretes üzenetet küldte, mely többször idéztetett már, nem egyszerű törvényeknek decretálta a mi jogainka, hanem oly nemzeti jogoknak, melyek ne nyulj hozzámat képeznek, és a nemzet érdekében kell, hogy olyat képezzenek, az akkori 1843-iki alsóház egyhangulag hozott határozata értelmében. Ha most már t. ház ezen nagy nevezetes faktorok s Angolország Poroszország államférfiai, az 1843-iki magyarországi böles törvényhozók mindnyájan tévedtek, akkor elismerem, hogy én is, Kiss Albert, Mocsary Lajos, Hegedüs László barátaim is, mi mindnyájan felekezeti trombitások, a hogy méltóztatott a t. miniszter ur elnevezni. — büszkek vagyunk arra a címre — mi mindnyájan nem szegyeljük, ha tévedtünk volna. De én legkevésbé sem ismerhetem el azt, bármely oldalról vettessék is szememre akkor, midőn tegnapelőtti beszédemben (nyilván kifejezve, hogy a törvények határai közt törvényes eszközökkel) passiv resistentiára utaltam, valami rendkívüli és hallatlan felforgató tendenciákat hirdtettem volna. A ki a magyar történelmet ismeri, az ezt nem állítja; mert hiszen a passiv resistentia a magyarországi protestantismus történelmében nevezetes szerepet játszik. Az tehát a nitroglicerista, a ki a békekötéseket támadja meg és a szerződéseket nyilvánítja érvényteleneknek, nem pedig az, ki a törvény korlátai közt a passiv resistentia jogára utal. Ezt akartam constatalni. (Helyeslés szélsőbalról.)

Németh Albert: T. ház! A Helfy és Kiss Albert t. barátaim közt incidentaliter felmerült rövid polemia engem is felszólalásra készítet. Nem értek egyet Helfy t. barátommal a tekintetben, hogy mint e párt tagja álláspontjának gyengülését látám abban, hogy ha békekötésekre hivatkoznám. Mert hiszen ő szerinte ezen párt akként követne el önmaga ellen kardinalis hibát — mert akkor a tulajdallal szemben nem hozhatnók fel mindannyiszor, hogy mi principális pártállásunknál fogva az 1867-iki kiegyezést nem tekintjük oly kardinalis törvénynek Magyarországon, mint ők, kik azon nem változtathatnak, mi pedig változtatni óhajtunk rajta. Nego majorem et mit consequentia. Tagadom ezen felállított theoriát és megbukik a bevetett következtetés. Pártolom Kiss Albert barátomnak, mint protestáns embernek hivatkozását a linczi és bécsi békekötésekre. Pártolom Helfy képviselő urral szemben azért, mert az 1867-iki kiegyezés jogokat rombol és megsemmisíti Magyarországot

kardinalis jogainak azon részét, mely pl. a nádorválasztásában rejlik. Az 1848. 3. t. cz. 4. §-át kitörli, mely világosan rendel, hogy a parlament fel nem osztható a király által mindaddig, míg a mult évi zárszámadások megvizsgálva az előtte álló évrnek költségvetése megszavazva nincsen. No t. ház, én ezen a helyzeten mint e párt minden tagja változtatni akarok, de nem akarok változtatni protestáns vallás felekezeten követő polgártársainknak a linczi békekötésben praticitrozott jogaiban; mert ezeket tekintem a magyar törvénykönyvbe beiktatott oly kardinalis tulajdonnak, melyhez hozzányulni, s melyet kétségbe vonni nem szabad.

Az 1790/91-iki XXVI. t. cz.-ben világosan befoglaltatik, hogy az 1608 és 1647. ében kifejezett minden jogai a protestánsoknak sértetlenül fentartandók, mert nem a hadakozó féllel, nemcsak az osztrák császár, hanem a pozsonyi diétán ő felsége a magyar király esküdtött meg erre és így a bécsi és linczi békekötésben részletezett jogait a protestánsoknak ura a magyar törvényekben sanctiónlta és robotálta.

Egyébiránt a szőnyegen levő szakaszra nézve a mennyiben Berzevicy képviselő ur módosítványa egészen kimerítő, én azt pártolom, mert a hol mondva van, hogy a tanárok alkalmazására nézve az eddigi gyakorlat érvénytelent hagytatik, az rám nézve tökéletesen kielégítő. (Helyeslés.)

Hegedüs László: T. ház! Minthogy tegnapelőtti beszédemben én szintén hivatkoztam békekötésekre, kénytelenek érem magamat, hogy a Helfy t. barátom által felhozott téves nézet ellen igen röviden felszólaljak. (Halljuk!) Már az általános tárgyalásnál is nem tudom, melyik képviselő ur, épen úgy fejezte ki magát, mint Helfy t. barátom, hogy a békekötéseket úgy kell tekinteni, mint az államnak az ő polgáraival való szerződéses viszonyt. Itt rejlik a nagy tévedés, mert a békekötések fejedelem és fejedelem között köttettek és annak azután némely pontjait az osztrák tartományok rendei, mint Sziléziában, megerősítették és hivatkozhatunk ezen békekötésekre azért, mert a mint Németh Albert képviselőtársam mondá, azok mindannyiszor az ország törvényei közé beczikkelyeztettek és azóta mindig hivatkozás történt azokra a törvény fejezetében. Azt mondják ugyan, hogy mi ezzel tagadnók a parlamentnek azon souverain jogát, hogy törvényt változtathasson, eltöröljön, reformálhasson. Ez szintén téves vélemény. Mi e jogot teljeséggel nem tagadjuk. Arra joga van a törvényhozónak, hogy törvényeket változtasson, eltöröljön, újakat hozzon, de míg törvények vannak, a melyek élők — és ilyenek az 1791-iki és azon törvények, melyek a békekötéseket tartalmazzak, — azon élő törvényekre joguk van hivatkozni; és azon jogok, melyeket ezen törvények adnak, ráuk nézve teljesen fenállanak. (Helyeslés szélsőbalról.) Ugyanazért bármennyire tisztetem és szeretem Helfy képviselőtársamat, nyilatkozatát kénytelen vagyok visszautasítani.

Először
Helyesen
Egy évről
Fél évről
Negyed évről
Egyre
A lap szellemi
den közlemény
háa földrajzi
bérmény
Előfizetők
TELEGGI K
CSÁTHY K
Korokidejében
talán KIVÁ
nyomdájában

Mi a

Annak, melyet nevezünk...
n é h a ige
örömet öko
n é h a, me
mei (Bost
uj adók s
rülni.

Külön
társainknak
pártunk,
tagja, vala
désben öm
nösen pedi
elűtő állás
szen van i
pucshős é
látja, hogy
közök az
Tisza Kál
ilyen tüné
jelentősége,
nek, a mel

Hogy
zetett sajtó
összeállított
diadal-ének
egy-két ala
szinvallásra
megtűri ke
is, biztosra
párt most
nik, hogy
ugyan elter
legű kérdés
muló jelleg
a l a p e s z
ségének, m
vencziónl,
kedvezményt
az egész pá
némul s a
vagjai várja
talán kedve
lőknak és a
Es sok
és még ke
lanatban.
Mert a
dal-ép e p
sebb nóta
lenségi pá
sze megtám
litikájának
autonomiá
illető vall
jellegét ölt
erős básty
lövegeit.

Hát n
ez a tüné
dás, hanem
p á r t f e g
Mert a
talunk, az
lédet tartó
alattalóihoz
ződés, ott
kell; ott
utolsó stylá
alárendeltek
e g y a k a r
sebb legős
a vaskalap,
k á b a n f
res szavazó
az eredmén
tója és ge
nem türük
Istóczy Győ
litják, a ki
állóságot, t
a vásárról
togatott gé
A függ
rek, valódi
hetetlen, szá